

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI

Ekonomická fakulta

Studijní program: **N 6208 – Ekonomika a management**
Studijní obor: **Podniková ekonomika**

HODNOCENÍ DOPADU ČINNOSTI KONKRÉTNÍ FIRMY ČERPAJÍCÍ INVESTIČNÍ POBÍDKY NA REGIONÁLNÍ ROZVOJ (DENSO MANUFACTURING CZECH S.R.O. V LIBERECKÉM KRAJI)

**Evaluation of Firm Obtaining Investment Incentives and Its Impact on
Regional Development (DENSO MANUFACTURING CZECH, Ltd. In
Liberec Region)**

DP – EF – KEK – 2012 – 73

Bc. Petr Šulc

Vedoucí práce: Ing. Jana Šímanová, Ph.D., katedra ekonomie

Konzultant: Ing. Jiří Zapletal, Asistenční centrum, a.s.

Počet stran: 84 Počet příloh: 2

Datum odevzdání: 4. května 2012

Prohlášení

Byl jsem seznámen s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé diplomové práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li diplomovou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědom povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Diplomovou práci jsem vypracoval samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím diplomové práce a konzultantem.

V Liberci dne 4. května 2012

Bc. Petr Šulc

Anotace

Předkládaná diplomová práce se zabývá hodnocením dopadu činnosti firmy DENSO MANUFACTURING CZECH s.r.o. na regionální rozvoj Libereckého kraje. Práce je členěna do šesti kapitol. První kapitola obsahuje pět hypotéz, pomocí kterých má být dosaženo hlavního cíle diplomové práce. Ve druhé kapitole je věnována pozornost investičním pobídkám. V první části je vysvětlena jejich definice a základní formy, dále je představen systém investičních pobídek v ČR a základní kvalifikace pro jejich získání. Třetí kapitola s názvem Investiční pobídky v Libereckém kraji nejdříve obecně charakterizuje Liberecký region. Dále jsou analyzovány oblasti, které mohou případně investory ovlivnit, zda investovat či neinvestovat v tomto regionu. Poslední část této kapitoly se věnuje srovnání Libereckého kraje s ostatními kraji v ČR v oboru investičních pobídek. Čtvrtá kapitola se zabývá přímými zahraničními investicemi v regionálních souvislostech. Pozornost je věnována zejména pozitivním a negativním dopadům investic na regionální úrovni. Pátá kapitola nejprve stručně představuje analyzovanou firmu DENSO MANUFACTURING CZECH s.r.o. Následuje vlastní výzkum a ověřování hypotéz o dopadu činnosti firmy na regionální rozvoj. Závěrečná část práce je shrnutím a vyhodnocením dosažených výsledků.

Klíčová slova

DENSO MANUFACTURING CZECH s.r.o., hrubé mzdy, investiční pobídky, Liberecký kraj, produktivita práce, přímé zahraniční investice, regionální rozvoj, zaměstnanost, zpracovatelský průmysl.

Annotation

This submitted diploma thesis deals with evaluation of firm DENSO MANUFACTURING CZECH, Ltd. obtaining investment incentives and its impact on regional development in Liberec region. This work is divided into six chapters. First chapter contains five theories, which help to reach the main goal of this diploma thesis. Second chapter is devoted to investment incentives. In first part is described definition and basic forms of investment incentives then is presented system of investment incentives in Czech Republic and basic requirements for their obtaining. Third chapter firstly analyses Liberec region in general way. Secondly are described areas, which can influence potential investors. Last part of this chapter is devoted to comparison of Liberec region with other regions in the field of investment incentives. Fourth chapter describes foreign direct investments in regional context. Main attention is devoted to positive and negative effects of foreign direct investments. In first part of fifth chapter is presented analysed firm DENSO MANUFACTURING CZECH, Ltd. and then follows research and verification of theories mentioned before. Closing part is summarization and evaluation of results.

Key Words

DENSO MANUFACTURING CZECH, Ltd., employment rate, foreign direct investments, gross wages, investment incentives, labor produktivity, Liberec region, manufacturing, regional development.

Obsah

SEZNAM ZKRATEK	8
SEZNAM TABULEK	11
SEZNAM OBRÁZKŮ.....	12
ÚVOD	14
1 CÍLE DIPLOMOVÉ PRÁCE.....	16
2 INVESTIČNÍ POBÍDKY V ČR.....	18
2.1 DEFINICE A ZÁKLADNÍ FORMY IP	18
2.2 SYSTÉM IP V ČR A JEHO VÝVOJ	21
3 IP V LIBERECKÉM KRAJI.....	27
3.1 CHARAKTERISTIKA LIBERECKÉHO KRAJE	27
3.1.1 Nezaměstnanost v Libereckém kraji	29
3.1.2 Dopravní infrastruktura Libereckého kraje.....	30
3.1.3 Zaměstnanost ve zpracovatelském průmyslu v Libereckém kraji	31
3.1.4 Produktivita práce v Libereckém kraji	35
3.1.5 Vývoj průměrných mezd podle odvětví v Libereckém kraji.....	36
3.2 IP V LIBERECKÉM KRAJI VE SROVNÁNÍ S OSTATNÍMI KRAJI ČR	38
4 PZI V REGIONÁLNÍCH SOUVISLOSTECH.....	45
4.1 CHARAKTERISTIKA A FORMY PZI	45
4.2 DOPADY PZI	49
5 ZHODNOCENÍ DOPADU ČINNOSTI FIRMY DENSO MANUFACTURING CZECH S. R. O. NA REGIONÁLNÍ ROZVOJ LIBERECKÉHO KRAJE, OVĚŘENÍ HYPOTÉZ	57
5.1 DENSO MANUFACTURING CZECH s. r. o.	57
5.2 H1: FIRMA INVESTUJE DO VÝZKUMU A VÝVOJE LOKALIZOVANÉM V LIBERECKÉM REGIONU.....	60
5.3 H2: FIRMA BUDUJE VÝZNAMNÉ FORWARD ČI BACKWARD LINKAGES V RÁMCI REGIONU	61
5.4 H3: PRODUKTIVITA PRÁCE VE FIRMĚ JE VYŠŠÍ NEŽ PRŮMĚRNÁ PRODUKTIVITA PRÁCE VE FIRMÁCH PŮSOBÍCÍCH V DANÉM SEKTORU V LIBERECKÉM KRAJI.	65
5.5 H4: FIRMA SE INTENZIVNĚ VĚNUJE BUDOVÁNÍ SVÉ IMAGE A FIREMNÍ KULTUŘE PRO PÉČI O ZAMĚSTNANCE	68
5.6 H5: ZAMĚSTNANCI FIRMY MAJÍ V PRŮMĚRU VYŠŠÍ KVALIFIKAČNÍ ÚROVEŇ NEŽ JE REGIONÁLNÍ PRŮMĚR.....	76
ZÁVĚR.....	78

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	82
SEZNAM PŘÍLOH	84
PŘÍLOHA 1 SEZNAM PRŮMYSLOVÝCH ZÓN V LIBERECKÉM KRAJI.....	I
PŘÍLOHA 2 PROHLÁŠENÍ O SPOLEČENSKÉ ODPOVĚDNOSTI FIRMY DMCZ.....	II

Seznam zkratek

cit.	citace
CZK	Česká koruna
ČSÚ	Český statistický úřad
ČNB	Česká národní banka
DG	chemický a farmaceutický průmysl
DK	výroba a opravy strojů a zařízení
DL	výroba optických a elektrických přístrojů
DM	výroba dopravních prostředků
DMCZ	Denso manufacturing czech
EUR	euro
HDP	Hrubý domácí produkt
HPH	Hrubá přidaná hodnota
HKK	Královehradecký kraj
IP	Investiční pobídky
IT	Informační technologie
JHC	Jihočeský kraj
JHM	Jihomoravský kraj

kap.	kapitola
Kč	Koruna česká
KVK	Karlovarský kraj
LBK	Liberecký kraj
LK	Liberecký kraj
M&A	Mergers and Acquisitions (fúze a akvizice)
MFG	Zpracovatelský průmysl
Mil.	Milion
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MSK	Moravskoslezský kraj
NUTS	Nomenclature des Unites Territoriales Statistique (nomenklatura územních statistických jednotek)
obr.	Obrázek
OECD	Organization for Economic Co-operation and Development (Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj)
OKEČ	Odvětvová klasifikace ekonomických činností
OSN	Organizace spojených národů
PP	Produktivita práce
PO	Právnícká osoba

PZI	Přímé zahraniční investice
OLK	Olomoucký kraj
PAK	Pardubický kraj
PHA	Praha
PLK	Plzeňský kraj
SC	centrum strategických služeb
STC	Středočeský kraj
s.r.o.	společnost s ručením omezeným
tab.	tabulka
TC	Technologické centrum
tis.	tisíc
tzv.	takzvaný
UNCTAD	Konference spojených národů o obchodu a rozvoji
USD	americký dolar
ULK	Ústecký kraj
VYS	Vysočina
ZLK	Zlínský kraj

Seznam tabulek

Tabulka 1 Míra nezaměstnanosti v Libereckém kraji	29
Tabulka 2 Uchazeči o zaměstnání na 1 volné pracovní místo.....	30
Tabulka 3 Počet zaměstnanců ve ZP v LK v letech 2000 – 2010 (v tis.).....	32
Tabulka 4 Počet zaměstnanců v odvětví výroby textilií v LK v letech 2000 - 2010.....	32
Tabulka 5 PP ve zpracovatelském průmyslu v letech 2000- 2010 v tis. Kč na jednoho pracovníka	36
Tabulka 6 Průměrné hrubé mzdy ve ZP podle krajů v roce 2009	37
Tabulka 7 Přislíbený počet pracovních míst v krajích 2000 - 2010	43
Tabulka 8 Hlediska vymezení PZI	48
Tabulka 9 Potencionální pozitivní a negativní efekty PZI	49
Tabulka 10 Investice do TC	61
Tabulka 11 TOP 10 dodavatelů automobilového průmyslu 2011	62
Tabulka 12 Produktivita práce v DMCZ	66
Tabulka 13 Průměrná hrubá měsíční mzda v DMCZ a ve zpracovatelském průmyslu v LK	76

Seznam obrázků

Obrázek 1 Regionální mapa veřejné podpory v ČR – maximální veřejná podpora	23
Obrázek 2 Maximální míra veřejné podpory dle oborů OKEČ průmyslu	23
Obrázek 3 Proces schvalovacího řízení žádosti o IP	26
Obrázek 4 Mapa Libereckého kraje.....	27
Obrázek 5 Vývoj zaměstnanosti ve vybraných odvětvích OKEČ v LK v letech 1998 – 2010 (Od 2009 podle CZ-NACE)	33
Obrázek 6 Vývoj zaměstnanosti ve vybraných sektorech zpracovatelského průmyslu v LK v letech 1998 -2008	34
Obrázek 7 Vývoj průměrných hrubých mezd ve vybraných odvětvích v letech 2000 - 2009	37
Obrázek 8 Investice podle odvětví v LK v letech 1998 – 2010	39
Obrázek 9 Investice do MFG v letech 1998 - 2010.....	40
Obrázek 10 Investice do MFG na jednoho obyvatele v letech 1998 - 2010	40
Obrázek 11 Investice do TC na jednoho obyvatele v letech 1998 - 2010.....	41
Obrázek 12 Investice do SC na jednoho obyvatele v letech 1998 – 2010	42
Obrázek 13 Celkový počet zaměstnanců a příslibený počet vytvořených pracovních míst v LK v letech 2000 – 2010	43
Obrázek 14 Vývoj zaměstnanosti ve společnosti DENSO MANUFACTURING CZECH s.r.o v letech 2003 – 2010.....	44
Obrázek 15 Vztah daňových příjmů a výdajů na investiční pobídky v ČR	51
Obrázek 16 Exportní struktura Libereckého kraje 2005 – 2010 v mil. Kč	52
Obrázek 17 Vazby mezi domácími a nadnárodními firmami.....	54
Obrázek 18 Pohled na závod společnosti DENSO MANUFACTURING CZECH.....	58

Obrázek 19 Výnosy realizované s ovládající osobou a ostatními propojenými osobami ovládanými ovládající osobou v roce 2010	63
Obrázek 20 Vývoj zaměstnanosti v DMCZ a u významných partnerů v rámci Libereckého regionu	64
Obrázek 21 Zákazníci DMCZ v roce 2010	65
Obrázek 22 Produktivita práce ve zpracovatelském průmyslu v Libereckém kraji a ve firmě DENSO MANUFACTURING CZECH, s.r.o. v letech 2005 - 2010.....	67
Obrázek 23 Produktivita práce ve zpracovatelském průmyslu v LK s přispěním DMCZ a bez přispění DMCZ	67
Obrázek 24 Filosofie společnosti DENSO	70
Obrázek 25 Srovnání průměrné HM v DMCZ a průměrné HM ve zpracovatelském průmyslu v LK.....	77

Úvod

Výraznou roli v transformaci české ekonomiky po roce 1989 na ekonomiku tržní sehrál příliv přímých zahraničních investic (PZI). PZI jsou zdrojem mnohých pozitivních i negativních dopadů na domácí ekonomiku, obecně však převládá názor, že do značné míry stojí za dynamikou českého průmyslu, výkonností českého exportu i celkově dobrou kondicí české ekonomiky.¹ Vládní garnitury přesvědčují zahraniční firmy, aby založily své pobočky právě na jejich území systémem investičních pobídek. Zavedení tohoto systému výrazně přispělo k motivaci zahraničních společností investovat právě na území ČR.

Významní investoři čerpající investiční pobídky mají vliv na sociálně-ekonomické prostředí kraje. Mezi takové investory patří i DENSO MANUFACTURING CZECH s.r.o., které je zároveň důležitým zaměstnavatelem v Libereckém regionu. Záměrně byla vybrána firma z oblasti zpracovatelského průmyslu, což je sektor rozhodující pro vývozní výkonnost ekonomiky a nejaktivnější oblast hospodářské politiky při lákání investic v systému investičních pobídek².

Problematika investičních pobídek a jejich účinnosti byla v posledním desetiletí velice diskutovaným tématem. Hodnocení o výsledné účinnosti a existenci investičních pobídek však není předmětem této práce. Jelikož ostatní vyspělé i méně vyspělé země začaly prosazovat investičním pobídkám své místo v legislativním rámci, musela se i Česká republika tomuto procesu přizpůsobovat, aby nepřišla o případné potencionální investory. Současně je tento nástroj prostředkem pro přilákání investic i do méně vyspělých regionů země. Právě vliv firmy čerpající investiční pobídky na regionální rozvoj je hlavním tématem diplomové práce. Regionální rozvoj je komplexem procesů, které probíhají uvnitř

¹ ZAMRAZILOVÁ, E. Přímé zahraniční investice v české ekonomice. *Politická ekonomie* [online]. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, 2007, roč. 5, s. 579 – 602 [vid. 2012-03-24]. ISSN 0032-3233. Dostupný z: <<http://www.vse.cz/polek/abstrakt.php3?IDcl=614>>

² SRHOLEC M. Přímé zahraniční investice v České republice: Teorie a praxe v mezinárodním srovnání, Linde 2004. 54 s. ISBN: 80-83131-52-1

regionů a které se týkají ekonomických, sociálních, environmentálních a jiných proměn regionu. Hodnocení působení firmy bude probíhat stanovením několika hypotéz týkajících se různých oblastí, které ovlivňují region.

Základní literaturou pro diplomovou práci je publikace M. Sroholce - Přímé zahraniční investice v České republice. Důležitá statistická data ohledně Libereckého kraje jsou použita z webových stránek ČSÚ. Informace o investicích a investičních pobídkách poskytuje agentura pro podporu podnikání a investic - CzechInvest. Tato data jsou následně porovnána s údaji z oficiálních stránek a výročních zpráv firmy DENSO MANUFACTURING CZECH s.r.o.

1 Cíle diplomové práce

Cílem diplomové práce je zhodnotit dopad činnosti firmy DENSO MANUFACTURING CZECH S.R.O. čerpající IP na Liberecký region. Hodnocení bude probíhat prostřednictvím následujících hypotéz:

H1: Firma investuje do výzkumu a vývoje lokalizovaném v Libereckém regionu.

H2: Firma buduje významné backward či forward linkages v rámci regionu.

H3: Produktivita práce ve firmě je vyšší než průměrná produktivita práce ve firmách působících v daném sektoru v Libereckém kraji.

H4: Firma se intenzivně věnuje budování své image a firemní kultuře pro péči o zaměstnance.

H5: Zaměstnanci firmy mají v průměru vyšší kvalifikační úroveň než je regionální průměr.

Hypotéza H1 zkoumá, v jaké míře se firma věnuje výzkumu a vývoji, který je lokalizován přímo v Libereckém regionu. Investice do výzkumu a vývoje mají jednoznačně pozitivní vliv na technologickou úroveň kraje. Výzkum a vývoj je zdrojem inovací a významně snižuje riziko odlivu PZI, jelikož firma je v regionu více vázána. Může ale také přispívat k technologickému transferu mezi domácími a nadnárodními firmami a zvyšovat tak technologickou absorpční schopnost regionální ekonomiky a částečně tak eliminovat vytlačující efekt. Více o této problematice je uvedeno v kapitole 4.

Hypotéza H2 ověřuje rozsah spolupráce firmy s ostatními domácími firmami. Jedná se o vazby vytvářené s domácími dodavateli (backward linkages), ale také o vazby na domácí odběratele (forward linkages). Pokud jsou domácí firmy schopny navázat spolupráci se zahraniční firmou, může docházet k přímému technologickému transferu a k dalším pozitivním efektům PZI na region.

Hypotéza H3 se přímo zaměřuje na produktivitu práce ve firmě DMCZ v porovnání s regionálním průměrem. Produktivita práce u investujících zahraničních firem je dlouhodobě vyšší než u firem domácích. Tato hypotéza zkoumá, jak se firma DMCZ statisticky podílí na hodnotě průměrné produktivity práce Libereckého kraje a jaké hodnoty by produktivita práce dosahovala bez přispění firmy DMCZ.

V další hypotéze H4 jsou zjišťovány aktivity firmy v oblasti budování image a utváření firemní kultury v Libereckém kraji. Veřejnost, zákazníci, dodavatelé, odběratelé, státní orgány, zaměstnanci a další subjekty si vytvářejí mínění o firmě podle úrovně jejich vzájemných vztahů. Jestliže firma o tyto vztahy pečuje a vyvíjí aktivity společensky odpovědné firmy, je to důkaz o pozitivním přístupu k výše zmíněným subjektům a snaze dále se etablovat v regionu, což opět snižuje riziko odlivu PZI do jiných destinací.

Poslední hypotéza H5 zjišťuje kvalifikační úroveň zaměstnanců DMCZ na základě výše průměrné hrubé měsíční mzdy. Výše průměrné hrubé měsíční mzdy je vypočtena pomocí údajů výročních zpráv firmy a následně porovnána s průměrnou hrubou měsíční mzdou ve zpracovatelském průmyslu v Libereckém kraji. Jestliže výsledky prokáží vyšší hrubou mzdu u zaměstnanců DMCZ, tak disponují i vyšší kvalifikační úrovní než zbytek zaměstnanců ve zpracovatelském průmyslu Libereckého kraje.

Teoretická část práce nejdříve stručně charakterizuje IP (kap. 2), následuje srovnání Libereckého kraje s ostatními kraji v České republice v oboru IP (kap. 3). Poslední kapitola teoretické části (kap. 4) se věnuje regionálnímu rozvoji v kontextu PZI. Praktická část práce je zahrnuta v páté kapitole, kde budou ověřovány a následně vyhodnoceny výše zmíněné hypotézy.

2 Investiční pobídky v ČR

V současnosti se investiční pobídky (IP) staly běžnou formou podpory pro domácí i zahraniční subjekty, které svými investicemi významně ovlivňují ekonomickou úroveň nejen jednotlivých regionů, ale i celého státu. V následující kapitole jsou popsány základní formy IP, systém pobídek v ČR a podmínky pro jejich udělení.

2.1 Definice a základní formy IP

Jednotnou definici pro IP v odborné literatuře nenajdeme, proto uvedeme alespoň ty nejvíce relevantní. IP lze definovat jako formu veřejné podpory vedoucí k motivaci zahraničních nebo domácích společností investovat do nových výrobních závodů a do rozšíření či modernizace stávajících výrobních závodů.³ Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD) definuje IP jako: „Specifické výhody nabízené vládou dané země za účelem získání zahraniční investice“.⁴

Aktivní podpora zahraničních i domácích investic funguje v ČR od roku 1998, kdy česká vláda přijala usnesení o investičních pobídkách pro zahraniční investory. Základní rozdělení IP je na přímé a nepřímé. Mezi přímé podpory řadíme např. dotace na tvorbu pracovních míst a rekvalifikace, investiční výstavby, nákup strojů a technologií, atd. Nepřímá podpora je uskutečňována pomocí úlev ze strany státu, jedná se o úlevy daňové, celní či úlevy v předpisech. Detailnější pohled na rozdělení IP podává studie orgánu OSN – konference OSN o obchodu a rozvoji (UNCTAD). IP člení na finanční, fiskální a ostatní. Viz následující členění.

³ Odbor podpory investování [online]. Praha: Ministerstvo průmyslu a obchodu, 2004 [vid. 2011-11-05]. Dostupné z: <download.mpo.cz/get/26084/25895/289827/priloha001.pdf>

⁴ JAHN, Martin. Investiční pobídky – nezbytný a efektivní nástroj ke zvýšení přílivu a zlepšení struktury přímých zahraničních investic do ČR [online]. Praha: centrum pro politiku a ekonomiku, 2002, [vid. 2011-11-05]. Dostupný z [www: <http://cepin.cz/cze/prednaska.php?ID=229>](http://cepin.cz/cze/prednaska.php?ID=229)

Finanční pobídky

- ❖ Investiční granty: přímé dotace k pokrytí kapitálu nebo jeho části, výrobních nebo marketingových nákladů ve vztahu k investičnímu projektu.
- ❖ Subvencované úvěry a úvěrové záruky: zvýhodněné půjčky (záruky za půjčky), zaručené exportní úvěry.
- ❖ Vládní pojištění za výhodnější sazby, zajištění rizikového kapitálu u investic s vysokým obchodním rizikem, u rizik typu volatility měnových kurzů, měnové devalvace nebo u nefinančních rizik jako jsou politické nepokoje či vyvlastnění.

Fiskální pobídky

- ❖ Založené na zisku: snížení daně z příjmů PO, daňové prázdniny.
- ❖ Založené na kapitálových investicích: zrychlené odepisování, podpora investic a reinvestic.
- ❖ Založené na pracovní síle: snížení příspěvků na sociální zabezpečení, srážky ze zdanitelných příjmů závisející na počtu zaměstnanců nebo na jiných výdajích na pracovní sílu.
- ❖ Založené na obratu: snížení daně z příjmů podle celkového obratu.
- ❖ Založené na dovozu: osvobození od cla u kapitálových statků, zařízení, surovin, vstupů souvisejících s výrobou, daňové úlevy na dovezené materiály a zásoby.
- ❖ Založené na vývozu: osvobození od daně z vývozu, navrácení cla, výhodnější daňový režim na příjmy z vývozu, daňové úlevy z prodejů na domácím trhu v závislosti na prodejkách do zahraničí.
- ❖ Založené na jiných výdajích: sleva na dani z příjmů, pokud má firma marketingové a propagační výdaje.

- ❖ Založené na přidané hodnotě: daňové úlevy závisející na čistém objemu výstupů firmy a na čisté přidané hodnotě.

Ostatní pobídky

- ❖ Regulační pobídky

- snížení norem u životního prostředí, zdraví, bezpečnosti a pracovní síly, dočasné nebo trvalé výjimky z dodržování určitých norem.
- stabilizační doložka, že současné podmínky nebudou upraveny v neprospěch investorů.

- ❖ Dotované služby

- Dotované infrastruktury jako elektřina, telekomunikace, doprava, aj. Dotované služby zahrnující pomoc při hledání finančních zdrojů, realizace a řízení projektů, informace o trzích, aj.

- ❖ Tržní výhody

- přednostní smlouvy s vládou, uzavření trhu před dalšími vstupy nebo poskytnutí monopolních práv, ochrana před konkurencí ze zahraničí.

- ❖ Devizové výhody

- Zvláštní úprava s ohledem na devizové prostředky, zahrnující zvláštní devizové kurzy, eliminaci kursového rizika u zahraničních půjček, aj.⁵

⁵ INCENTIVES: UNCTAD Series on Issues in International Investment Agreements. [online]. 2004 [vid. 12-12-2011], Dostupný z www: <http://www.unctad.org/en/docs/iteit20035_en.pdf>

2.2 Systém IP v ČR a jeho vývoj

Pro zvýšení konkurenceschopnosti českého průmyslu zavedla vláda ČR v roce 1998 systém investičních pobídek pro zahraniční i domácí investory. Realizační organizací pro zavádění systému IP se stala agentura CzechInvest. ČR tak jen následovala trend zlepšení podmínek pro přímé zahraniční investice (PZI), který se v posledních letech objevoval u dalších zemí. Vyvrcholením této snahy bylo schválení zákona č. 72/2000 Sb., o investičních pobídkách, který nabyl účinnosti dne 1. května 2000. Zákon byl akceptován Evropskou komisí, čímž došlo k vytvoření transparentního a plně důvěryhodného prostředí pro zahraniční investory.⁶

Podmínkou bylo, že žadatel musel investovat na „zelené louce“ minimálně 25 mil. USD. Tato hranice byla později snížena usnesením vlády na 10 mil. USD pro umožnění získat IP také domácími investory.

Investičními pobídkami se rozumí:

- ❖ slevy na daních z příjmu PO po dobu 10 let (nově založené společnosti) nebo částečná sleva na dani po dobu 5 let (u již existujících společností)
- ❖ převod technicky vybaveného území za zvýhodněnou cenu
- ❖ hmotná podpora vytváření nových pracovních míst (až do 200 000 CZK na zaměstnance)
- ❖ hmotná podpora rekvalifikace zaměstnanců (až do 35 % nákladů na školení)
- ❖ převod pozemků podle zvláštního právního předpisu, evidovaných v katastru nemovitostí jako zemědělské pozemky a převod ostatních druhů pozemků, a to za ceny zjištěné podle zvláštního právního předpisu účinného ke dni uzavření smlouvy

⁶ Investiční pobídky v ČR[online]. Praha: Ministerstvo financí ČR, 2005 [vid. 12-12-2011]. Dostupný z: <http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/inv_pob_vyvoj.html>

o převodu. Zvláštní zákony omezující převody pozemků ve vlastnictví ČR tím nejsou dotčeny⁷

Systém IP v ČR rozlišuje dva základní druhy investičních projektů, a to investice v oblasti zpracovatelského průmyslu a v oblasti strategických služeb a technologických center.

Program na podporu investic do zpracovatelského průmyslu

Investičním projektům je stanovena maximální výše veřejné podpory (daňové pobídky, hmotná podpora na pracovní místa, v případě zvýhodněné ceny pozemku rozdíl mezi kupní a tržní cenou pozemku) podle jednotlivých regionů (obr. 1).

Slevu na dani lze nejdříve uplatnit po splnění podmínky pro udělení IP (kap 2.3). Hmotná podpora na nová pracovní místa a rekvalifikaci zaměstnanců se soustřeďuje do regionů s vyšší nezaměstnaností. Dále je maximální míra veřejné podpory upravena podle jednotlivých oborů odvětvové klasifikace ekonomických činností (OKEČ). Pro investiční projekty nespádající pod kódy DG, DK, DL nebo DM činí maximální výše veřejné podpory 75 % hodnoty stropu (obr. 2).

⁷ Odbor podpory investování [online]. Praha: Ministerstvo průmyslu a obchodu, 2004 [vid. 12-12-2011].
Dostupný z: <download.mpo.cz/get/26084/25895/289827/priloha001.pdf>

Region	Veřejná podpora	Výplň
Praha	0 %	
Jihozápad	30 %	
Ostatní regiony	40 %	

Obrázek 1 Regionální mapa veřejné podpory v ČR – maximální veřejná podpora⁸

Zdroj: Oficiální internetový portál agentury CzechInvest [online]. [vid. 13-12-2011]. Dostupný z: <http://www.czechinvest.org/data/files/resume-investicni-pobidky-pro-zpracovatelsky-prumysl-2663-cz.pdf>

Maximální míra veřejné podpory dle oborů OKEČ průmyslu	
100 % hodnoty stropu	75 % hodnoty stropu
DG - Chemický a farmaceutický	DA - Potravinářský a tabákový
DK - Výroba strojů a zařízení	DB, DC - Textilní, oděvní a kožedělný
DL - Výroba elektrických a optických přístrojů	DD - Dřezpracující
DM - Výroba dopravních prostředků	DE - Papírenský a polygrafický, vydavatelské činnosti
	DF - Koksování, rafinérské zpracování ropy, výroba jaderných paliv, radioaktivních prvků a sloučenin
	DH - Gumárenský a plastický
	DI - Sklářský, keramický a stavební hmoty
	DJ - Výroba kovů
	DN - Ostatní obory

Obrázek 2 Maximální míra veřejné podpory dle oborů OKEČ průmyslu

Zdroj: Oficiální internetový portál agentury CzechInvest [online]. [vid. 13-12-2011]. Dostupný z: <http://www.czechinvest.org/data/files/resume-investicni-pobidky-pro-zpracovatelsky-prumysl-2663-cz.pdf>

⁸ Maximální míra veřejné podpory pro investiční projekty, u kterých uznatelné náklady nepřesahují 50 mil. EUR, se v případě malých podniků zvyšují o 20 % a v případě středních podniků o 10 %. Maximální míra veřejné podpory pro investiční projekty, u kterých uznatelné náklady přesahují 50 mil EUR, je upravena pokynypro regionální podporu 2007 – 2013.

Programy na podporu investic do technologických center a center strategických služeb

Od roku 2007 přijímá agentura CzechInvest žádosti o podporu projektu dle Rámcového programu pro podporu technologických center (TC) a center strategických služeb (SC) vyhlášeného usnesením vlády č. 217/2007. TC jsou centra zaměřená na tyto činnosti:

- ❖ vývoj a inovace - inovační aktivity týkající se high-tech výrobků a technologií, s úzkou návazností na výrobu, pravidelné změny produktů, produktový řád, výrobních procesů a technologií. (zejména v oborech – letectví a kosmonautika, kancelářské stroje, IT a telekomunikační technika, farmaceutika, aj.)

SC jsou centra zaměřená na tyto činnosti:

- ❖ centra zákaznické podpory – centra zajišťující jak příchozí, tak odchozí hovory, centra technické podpory
- ❖ centra sdílených služeb – centralizování podpůrných procesů v podniku ze všech poboček do jednoho centra (finance, účetnictví, lidské zdroje, marketing, IT)
- ❖ centra pro vývoj software – vývoj nového software a nová softwarová řešení
- ❖ ICT expertní a řešitelská centra – implementace IT systémů v dceřiných firmách ve skupině, outsourcing řízení IS a telekomunikačních systémů
- ❖ high-tech opravárenská centra – centra na opravu kancelářských strojů a počítačů, elektrických strojů a přístrojů, aj.⁹

V rámci tohoto programu lze získat podporu ve formě dotace na podnikatelskou činnost a dotace na školení a rekvalifikaci. Kromě výše zmíněných programů nabízí agentura

⁹ Program pro podporu SC a TC, [online]. [vid. 13-12-2011]. Dostupný z: <<http://www.czechinvest.org/data/files/resume-programu-sc-tc-1133-cz.pdf>>

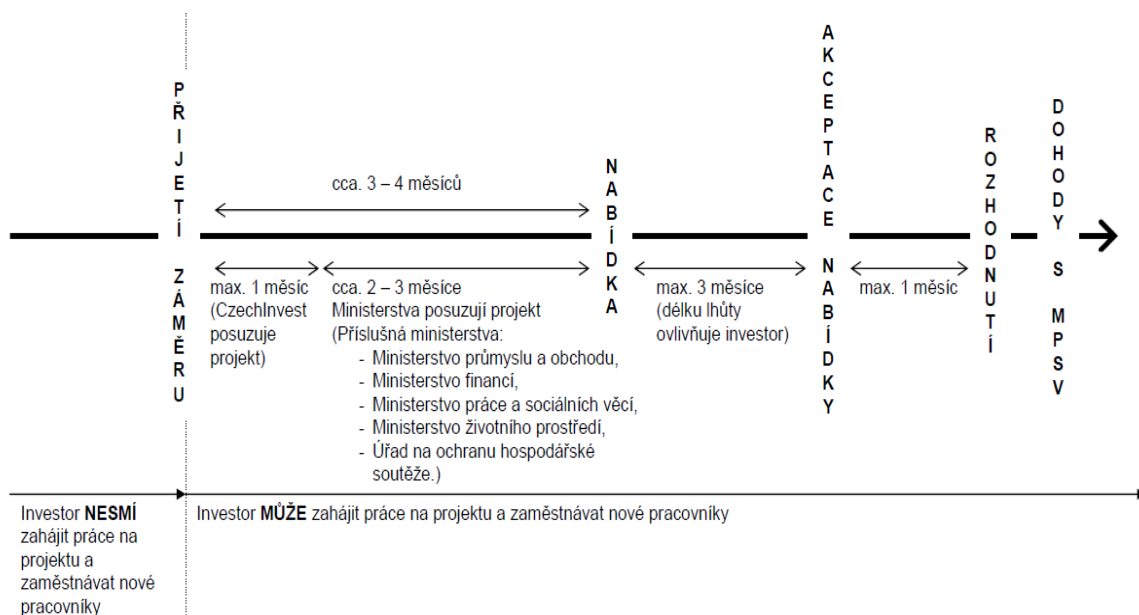
CzechInvest další projekty na podpoření podnikání a investic v ČR: program podpory rozvoje průmyslových zón, program podpory dodavatelů, aj.

Podmínky pro udělení IP

1. Investice musí být provedena do odvětví zpracovatelského průmyslu, buď do jednoho z high-tech odvětví, uvedených v zákoně nebo do jiného odvětví zpracovatelského průmyslu za předpokladu, že přinejmenším 50 % ceny výrobní linky budou tvořit náklady na pořízení strojního zařízení uvedeného ve vládou schváleném seznamu vyspělého (high-tech) strojního zařízení.
2. Musí se jednat o zavedení nové výroby, rozšíření stávající výroby, či její modernizace za účelem podstatné změn výrobku nebo výrobního procesu.
3. Investor musí investovat nejméně 200 milionů Kč (před novelou 350 milionů Kč), v oblastech s mírou nezaměstnanosti nejméně o 25 % vyšší než je průměrná míra nezaměstnanosti ČR je tento požadavek snížen na 150 milionů Kč a v oblastech s mírou nezaměstnanosti nejméně o 50 % vyšší než průměrná míra nezaměstnanosti ČR je limit investice snížen na 100 mil. Kč.
4. Investice nejméně ve výši 100 milionů Kč (před novelou 145 mil. Kč), 50 mil. Kč v případě umístění investice v regionu s vysokou nezaměstnaností, musí být kryta z vlastního jmění.
5. Investor musí pořídit strojní zařízení zařazené do kapitol 84, 85 a 90 celního sazebníku v hodnotě nejméně 40 % celkové hodnoty pořízeného dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku.

6. Navrhovaná výroba musí vyhovovat všem českým legislativním požadavkům na ochranu životního prostředí.¹⁰

Zahájení procesu žádosti o IP začíná investor tím, že předloží agentuře CzechInvest kompletně zpracovaný záměr získat IP se všemi náležitostmi. Následuje schvalovací proces uvedený na obr. 3.

Obrázek 3 Proces schvalovacího řízení žádosti o IP

Zdroj: Oficiální internetový portál agentury CzechInvest [online]. [vid. 13-12-2011]. Dostupný z: <http://www.czechinvest.org/data/files/resume-investicni-pobidky-pro-zpracovatelsky-prumysl-2663-cz.pdf>

¹⁰ Obecné informace o systému investičních pobídek v ČR, [online]. [vid. 13-12-2011]. Dostupný z: <http://www.mpo.cz/dokument879.html>

3 IP v Libereckém kraji

Liberecký kraj patří k nejmenším krajům ČR jak do počtu obyvatel, tak i do rozlohy. Přesto do kraje v minulých letech proudilo mnoho investic, které byly podpořeny IP. V této kapitole jsou nejdříve stručně představeny obecné informace o regionu, dále je poskytnut přehled investic přilákaných IP v Libereckém kraji a provedeno srovnání s celkovými ukazateli ostatních krajů a celé ČR v několika vybraných aspektech.

3.1 Charakteristika Libereckého kraje

Liberecký kraj leží na severu České republiky. Oblast zahrnuje sever České kotliny, Jizerské hory, západní Krkonoše s Krkonošským podhůřím a východní část Lužických hor. Na severu tvoří v délce 20 km státní hranici se Spolkovou republikou Německo a v délce 130 km hranice s Polskem. Svým územím patří do Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa. Východní část kraje sousedí s Královéhradeckým krajem, na jihu se Středočeským krajem a na západě s krajem Ústeckým. Patří ke krajům s vyšším podílem dětí a nižším podílem starších lidí.

Obrázek 4 Mapa Libereckého kraje

Zdroj: Wikipedia, [online] [vid. 15-12-2011], Dostupný z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Libereck%C3%BD_kraj, Evropská databanka, [online] [vid. 15-12-2011], Dostupný z: <http://www.edb.cz/Regiony.aspx?kraj=LIB>

K 31. 12. 2011 měl kraj celkem 438 558 obyvatel (4,2 % z České republiky) a podle tohoto ukazatele je tak druhý nejmenší. Liberecký kraj je tvořen okresy Česká Lípa, Jablonec nad Nisou, Liberec, Semily a od 1. 1. 2003 se na jeho území nachází 10 správních obvodů obcí s rozšířenou působností (obce III. stupně) a v rámci nich 21 územních obvodů pověřených obcí (obce II. stupně). Na území kraje je 216 obcí, průměrná rozloha obce činí 14,6 km². V obcích s méně než 500 obyvateli žilo v roce 2001 4,6 % obyvatel kraje. Podíl městského obyvatelstva činil 78,6 %. Méně urbanizován je pouze okres Semily, kde bydlelo jen 60,2 % obyvatel ve městech. Hlavním centrem kraje je téměř stotisícový Liberec. Druhým největším městem je Jablonec nad Nisou se 45 tisíci obyvateli. Průměrný věk obyvatel kraje je přibližně 38 let.¹¹ Liberecký kraj patří do územního celku NUTS 3 – CZ051. Počet investorů, kteří čerpají IP je 61.

V období mezi lety 1918 – 1938 patřilo území Libereckého kraje k tradičně nejvýznamnějším průmyslovým oblastem tehdejšího Československa. V průběhu dalších 50 let se rozvíjel především průmysl strojírenský a těžba surovin, především uranových rud. S přechodem k tržnímu hospodářství po roce 1990 došlo k významným změnám a v Libereckém kraji bylo vybudováno celkem 8 průmyslových zón, jejichž seznam je uveden v příloze.

¹¹ Charakteristika Libereckého kraje. [online]. Liberec: Český statistický úřad, 2012 [vid. 2012-01-13]. Dostupný z [www:<http://www.liberec.czso.cz/xl/redakce.nsf/i/charakteristika_kraje>](http://www.liberec.czso.cz/xl/redakce.nsf/i/charakteristika_kraje)

3.1.1 Nezaměstnanost v Libereckém kraji

Tabulka 1 Míra nezaměstnanosti v Libereckém kraji

Rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
LK (%)	6,9	6,6	7,9	9,2	8,4	7,8	7,4	6,5	6,0	10,0	10,6	9,6
ČR (%)	9,0	8,5	9,2	9,9	9,2	9,0	8,1	6,6	5,4	8,0	9,0	8,6

Zdroj: Integrovaný portál MPSV, průměrná míra nezaměstnanosti od roku 1997, časové řady [online] [vid. 2012-03-20], Dostupný z: <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/casove_rady>

Míra nezaměstnanosti je jedním z nejdůležitějších ukazatelů regionu. Do roku 2007 se mohl Liberecký kraj pyšnit nižší nezaměstností než byl průměr ČR. V posledních letech po propuknutí hospodářské krize je nezaměstnanost v LK často diskutovaným problémem a její míra se pohybuje nad republikovým průměrem.

Dochází k útlumu tradičních výrobních podniků a podniky ohlašují propouštění. Většina podniků propouští jen část zaměstnanců, některé však ohlašují hromadné propouštění (např. Preciosa, Jablonex Group, Delphi Packard, Crystalex, Diamo a další). Horší situace než v Libereckém kraji je už jen v kraji Karlovarském, Ústeckém, Olomouckém a Moravskoslezském.

Nejvyšší míra nezaměstnanosti v roce 2011 byla v okrese Česká Lípa (11,3 %), dále v okresech Liberec (9,3 %), Semily (8,9 %) a Jablonec n. Nisou (8,8 %). Ve statistikách uchazečů na 1 volné pracovní místo však Jablonecký okres dosahuje nejhorších hodnot – 34,9 uchazečů na pracovní místo v roce 2010. Z tabulky č. 2 lze vidět, že v roce 2009 stoupl počet uchazečů na 1 pracovní místo v Libereckém kraji téměř třikrát.

Tabulka 2 Uchazeči o zaměstnání na 1 volné pracovní místo

Rok	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Liberecký kraj	6,0	10,1	11,8	8,0	7,8	4,7	3,2	7,3	21,9	18,1
Okres Česká Lípa	7,4	11,3	14,9	11,6	12,1	5,1	4,2	9,6	20,4	17,7
Okres Jablonec n. Nisou	7,5	11,0	11,2	10,0	7,1	4,8	4,7	9,0	35,4	34,9
Okres Liberec	8,4	10,3	9,7	5,7	6,3	4,3	2,4	5,2	17,0	13,8
Okres Semily	2,6	7,6	16,3	10,6	8,8	5,4	3,1	10,2	31,9	22,7

Zdroj: Informační portál Libereckého kraje pro inovace, Uchazeči o 1 volné pracovní místo, [online] [vid. 2012-03-20], Dostupný z: <<http://www.portal-inovace.cz/cz/technologicky-profil-lk/trh-prace/nezamestnanost/uchazeci-o-pracovni-mista/>>

3.1.2 Dopravní infrastruktura Libereckého kraje

Kvalitní a hustá dopravní síť je jedním z předpokladů pro příliv PZI. Hlavní dopravní osu kraje tvoří rychlostní komunikace R 10 Praha – Turnov a silnice I/35 Hrádek n. – Liberec – Turnov – Hradec Králové (v úseku Rádelský mlýn – Ohrázenice tvoří rychlostní komunikaci R 35). Tyto komunikace zajišťují kvalitní rychlostní spojení Libereckého kraje s hlavním městem. Důležitým faktorem je také velmi dobré spojení s Mladou Boleslaví – sídlem automobilky Škoda Auto a.s. Vedlejší osy představují ve směru sever – jih silnice I/9 Rumburk – Česká Lípa – Mělník, ve směru západ – východ silnice I/13 Děčín – Nový Bor – Liberec a silnice I/14 Liberec – Tanvald – Trutnov.

Území Libereckého kraje se vyznačuje poměrně hustou sítí železničních tratí. Celková délka tratí činí 548 km (5,7 % v ČR), z toho je 9 celostátních a 8 regionálních tratí. Hustota železniční sítě je zhruba 0,172 km tratě/km² a přestože přesahuje téměř o 34 % celostátní průměr, tak však po provozní stránce již neodpovídá současným dopravním nárokům a je v současné době spíše v útlumu. Železniční doprava v Libereckém kraji má také další zásadní nedostatky, jako například nepřímé napojení do vysokorychlostních železničních

sítí a absence elektrifikovaných a dvoukolejných tratí. Další problémy železniční dopravy souvisí s pestrou členitostí krajiny.

Letecká doprava má v Libereckém kraji pouze doplňkovou funkci a nachází se zde šest letišť s rozdílným charakterem a podmínkami provozu. Tři letiště (Liberec, Hodkovice nad Mohelkou, Česká Lípa) mají statut veřejného letiště s celoročním provozem. Ostatní letištní plochy jsou využívány pouze pro rekreační účely. Lodní doprava je v kraji provozována pouze pro rekreační účely, a to na Máchově jezeře u obce Doksy.¹²

3.1.3 Zaměstnanost ve zpracovatelském průmyslu v Libereckém kraji

V Libereckém kraji zřetelně převládá zpracovatelský průmysl produkující výrobky s vyšší přidanou hodnotou. Silná orientace průmyslu na některé sektory – automobilový a dopravní průmysl, sklářský a bižuterní průmysl – může z hlediska hospodářské stability nést určitá rizika související s možnými strukturálními problémy v daných odvětvích a poklesem poptávky po jejich výrobcích na domácích i světových trzích.

Údaje o počtu zaměstnanců ve zpracovatelském průmyslu v LK jsou uvedeny v tabulce 2. Z údajů tabulky lze vidět, že do roku 2006 počet zaměstnanců ve ZP stále rostl, poté došlo k mírnému poklesu a od roku 2009 k výraznému úbytku v souvislosti s hospodářskou krizí. Tradiční textilní průmysl, který stál za rozvojem hlavního města kraje Liberce, ztratil v důsledku útlumu a dovozu levnějších textilních produktů z asijských zemí v posledních letech své dominantní postavení. Sestupnou tendenci v odvětví výroby textilií lze vidět v následující tabulce, která zobrazuje počet zaměstnanců v letech 1998 – 2010 v LK.¹³

¹² Strategie rozvoje Libereckého kraje [online] [vid. 2012-01-16], Dostupný z: <http://www.kraj-lbc.cz/public/orlk/plna_verze_645b76202e.pdf>

¹³ Subjekty se 100 a více zaměstnanci

Tabulka 3 Počet zaměstnanců ve ZP v LK v letech 2000 – 2010 (v tis.)

Rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Počet zaměstnanců	76,8	77,1	79,0	76,6	81,7	84,1	86,3	82,9	80,4	68,3	67,8

Zdroj: ČSÚ, statistické ročenky [online] [vid. 2012-02-07]. Dostupné z: <<http://www.liberec.czso.cz/xl/edicniplan.nsf/aktual/ep-1>>

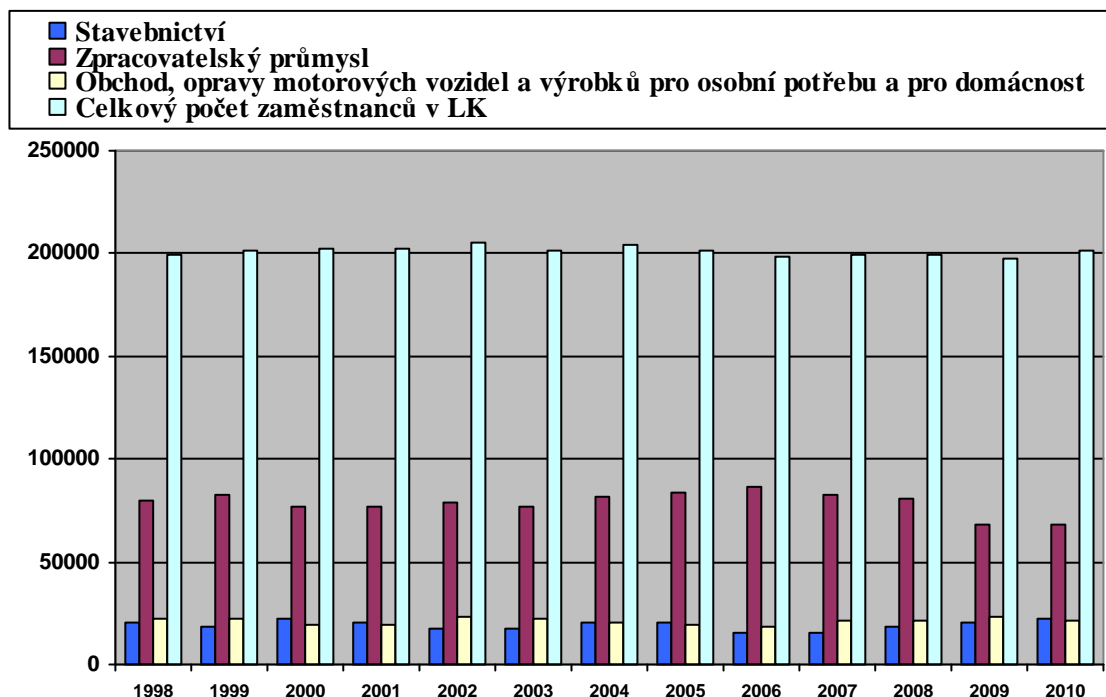
Tabulka 4 Počet zaměstnanců v odvětví výroby textilií v LK v letech 2000 - 2010

Rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Počet zaměstnanců	5562	5224	4310	3615	3664	3251	2815	2495	2125	1514	1107

Zdroj: ČSÚ, statistická ročenky [online] [vid. 2012-02-07]. Dostupné z: <<http://www.liberec.czso.cz/xl/edicniplan.nsf/aktual/ep-1>>

V níže uvedeném grafu můžeme zhlédnout vývoj zaměstnanosti ve vybraných odvětvích OKEČ – Stavebnictví, Zpracovatelský průmysl, Obchod opravy motorových vozidel a výrobků pro osobní potřebu a pro domácnost. Zaměstnanci ve ZP tvoří přibližně ¼ celkového počtu zaměstnaných osob v LK.¹⁴ Mezi roky 2009 a 2010 pokračoval pokles zaměstnanců ve ZP (o 500), kdežto celkový počet zaměstnanců se zvýšil (o 4200). Část zaměstnanců tedy přesla ze ZP do jiných odvětví.

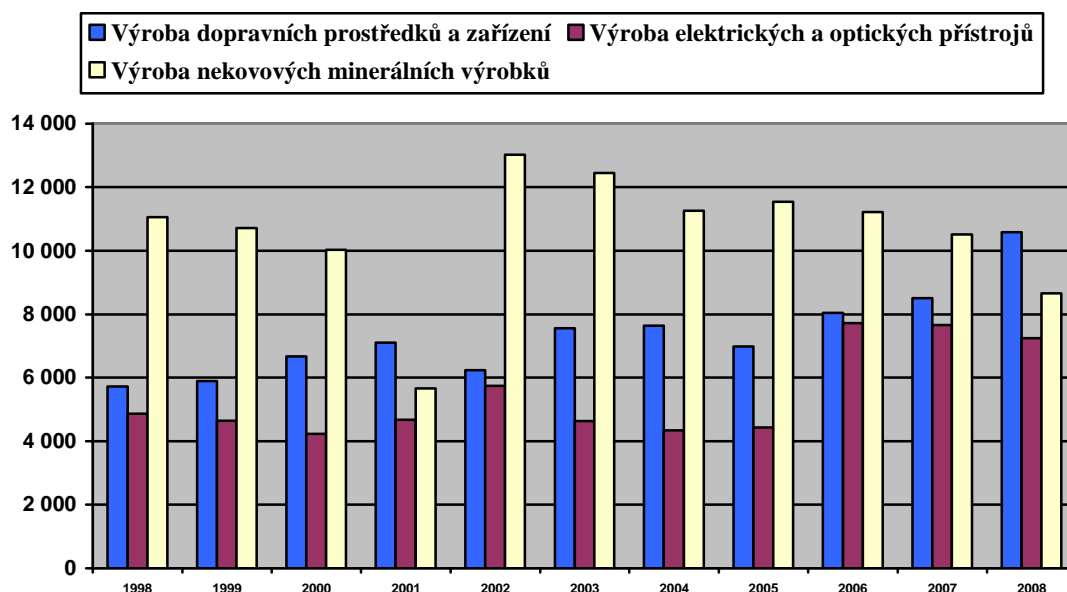
¹⁴ Subjekty se 100 a více zaměstnanci

Obrázek 5 Vývoj zaměstnanosti ve vybraných odvětvích OKEČ v LK v letech 1998 – 2010 (Od 2009 podle CZ-NACE)

Zdroj: Vlastní zpracování na základě údajů ČSÚ ze statistických ročenek [online] [vid. 2012-02-07]. Dostupné z: <<http://www.liberec.czso.cz/xl/ediciplan.nsf/aktual/ep-1>>

Jelikož firma Denso působí v sektoru výroby dopravních prostředků a zařízení, zobrazuje další diagram vybrané významné sektory zpracovatelského průmyslu v Libereckém kraji – DM výroba dopravních prostředků a zařízení, DL výroba elektrických a optických přístrojů a DI výroba nekovových minerálních výrobků. Zaměstnanost v sektoru výroby dopravních prostředků má v Libereckém kraji, kromě několika menších propadů v letech 2002 a 2006, rostoucí trend.

Obrázek 6 Vývoj zaměstnanosti ve vybraných sektorech zpracovatelského průmyslu v LK v letech 1998 -2008

Zdroj: Vlastní zpracování na základě údajů ČSÚ ze statistických ročenek [online] [vid. 2012-02-07]. Dostupné z: <<http://www.liberec.czso.cz/xl/edicniplan.nsf/aktual/ep-1>>

Od 1. 1. 2008 nahradil ČSÚ podle § 19 odst. 2 zákona č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě, odvětvovou klasifikaci ekonomických činností (OKEČ) klasifikací ekonomických činností (CZ-NACE).

„Nová klasifikace CZ-NACE má zohlednit technologický rozvoj a strukturální změny hospodářství za posledních patnáct let, a tedy být relevantnější s ohledem na hospodářskou realitu, jako i lépe srovnatelná s jinými mezinárodními klasifikacemi, protože je součástí systému statistických klasifikací, které vznikly pod záštitou Statistické divize OSN.“¹⁵

Tato novinka zcela změnila rozdělení jednotlivých odvětví a počty zaměstnanců v nich, proto jsou data v předchozím grafu uvedena jen do roku 2008. Od roku 2009 lze počet

¹⁵Internetový portál Inovace.cz [online] [vid. 2012-02-07]. Dostupný z: <<http://www.inovace.cz/novinky/624-o-kec-konci-nahradi-ho-cz-nace>>

zaměstnanců v sektoru výroby dopravních prostředků sledovat v pododvětví 29 výroba motorových vozidel. Od roku 2008 poklesl počet zaměstnanců v tomto pododvětví o více než 3000 zejména v důsledku hospodářské krize a snižování zaměstnaneckých stavů firmami.

3.1.4 Produktivita práce v Libereckém kraji

Technologickou úroveň kraje lze vyjádřit porovnáním produktivity práce LK ve zpracovatelském průmyslu s ostatními kraji ČR. Produktivitu práce můžeme definovat jako míru využití zdrojů (vstupů) při tvorbě konečného produktu (výstupu). Vyjadřuje účinnost lidské práce při dané kapitálové mobilitě. Pro výpočet produktivity práce byl použit následující vzorec:

$$PP = HPH/\text{pracovníci} \quad (1)$$

Zkratka PP značí produktivitu práce, kterou získáme, dělíme-li hrubou přidanou hodnotu (HPH) počtem pracovníků zaměstnaných v určité oblasti. Podle ČSÚ lze HPH definovat následujícím způsobem:¹⁶

„Hrubá přidaná hodnota (HPH) je definována jako hodnota veškerých nově vytvořených výrobků a služeb mínus hodnota veškerých výrobků a služeb spotřebovaných formou mezispotřeby.“

Jak plyne z následující tabulky produktivita práce má v Libereckém kraji až do roku 2008 rostoucí tempo, čemuž jistě přispěly i PZI a přísun nových technologií. LK byl však v roce 2009 až na 12. pozici mezi kraji ČR. Nástup hospodářské krize vedl k úbytku zakázek a tím k poklesu mezispotřeby, což mělo vliv i na produktivitu práce, která mírně poklesla. Za

¹⁶ Hrubá přidaná hodnota [online] Český statistický úřad [vid. 2012-02-07]. Dostupný z: <http://apl.czso.cz/pll/eutab/html.h?ptabkod=tec00008#aV>

rok 2010 jsou uvedeny údaje za průmyslová odvětví B – E, jelikož ČSÚ pro tento rok zatím neposkytuje údaje o hrubé přidané hodnoty za samotný zpracovatelský průmysl.

Tabulka 5 PP ve zpracovatelském průmyslu v letech 2000- 2010 v tis. Kč na jednoho pracovníka¹⁷

PP ve zpracovatelském průmyslu v letech 2000 – 2010 v tis. CZK							
<i>Kraj</i>	2000	2002	2004	2006	2008	2009	2010
LBK	343,5	400,6	428,1	515,3	474,1	489,9	566,6
PHA	645,6	770	861,3	1065,5	1081,9	1302,8	1794,3
STC	409,4	561,7	640,4	763,8	693	819,6	852,8
JHC	358,8	385,9	416,8	468,3	441	474,5	645,6
PLK	362	375,5	458,4	563,9	525,5	584,9	588,3
KVK	313,1	383,7	399,3	382,4	397,7	418,9	516,6
ULK	404,2	437,1	581,3	568,1	556,6	505,5	780,3
HKK	363,9	381,7	497	496	477,6	570,7	689,7
PAK	325,9	376,7	444,4	459,4	486,7	499,7	592,8
VYS	343,5	396,7	476,8	507,3	597,7	546,2	721,1
JHM	320,7	394	458,1	474	496,8	574	720,4
OLK	311,6	350,2	413,8	438,3	482,7	536,8	571,4
ZLK	344,7	343,8	473,1	531	579,8	663	774
MSK	383,4	389,4	516,1	614	640,9	594,4	700,8

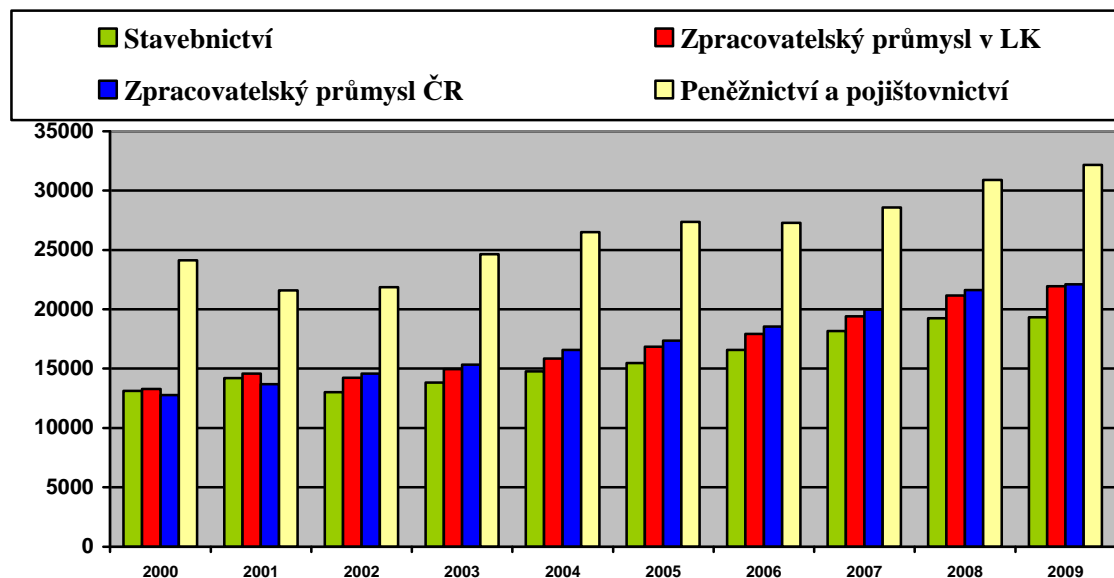
Zdroj: Vlastní výpočty i zpracování na základě údajů statistických ročenek ČSÚ, [online] [vid. 2012-02-20], dostupný z: <<http://www.czso.cz/csu/edicniplan.nsf/aktual/ep-1#10a>>

3.1.5 Vývoj průměrných mezd podle odvětví v Libereckém kraji

Mzdy ve zpracovatelském průmyslu mají v posledním desetiletí stabilní rostoucí tempo. Nejvyšší průměrné hrubé měsíční mzdy jsou v sektoru Peněžnictví a pojišťovnictví, naopak nejmenší v sektoru ubytování, stravování a pohostinství – 10 177 Kč v roce 2009. Sektor zpracovatelského průmyslu je s 21945 Kč v roce 2009 na sedmém místě. Kromě let 2000 a 2001 dosahovaly průměrné hrubé měsíční mzdy ve ZP v LK nižších hodnot než je

¹⁷ Za rok 2010 jsou uvedeny informace za průmyslová odvětví B - E

celorepublikový průměr. V meziregionálním srovnání mezd ve ZP je LK na 4. místě za Prahou, Středočeským a Plzeňským krajem. (viz tabulka č. 6)

Obrázek 7 Vývoj průměrných hrubých mezd ve vybraných odvětvích v letech 2000 - 2009

Zdroj: Vlastní zpracování na základě údajů ČSÚ ze statistických ročenek [online] [vid. 2012-02-20], dostupný z: <<http://www.czso.cz/csu/edicniplan.nsf/aktual/ep-1#10a>>

Tabulka 6 Průměrné hrubé mzdy ve ZP podle krajů v roce 2009

1.	Praha	27 277
2.	Středočeský kraj	24 592
3.	Plzeňský kraj	22 722
4.	Liberecký kraj	21 945
5.	Ústecký kraj	21 832
6.	Moravskoslezský kraj	21 561
7.	Jihomoravský kraj	21 401
8.	Vysočina	20 536
9.	Královehradecký kraj	20 482
10	Jihočeský kraj	20 338
11.	Pardubický kraj	20 153
12.	Zlínský kraj	19 984
13.	Olomoucký kraj	19 959
14.	Karlovarský kraj	18 179

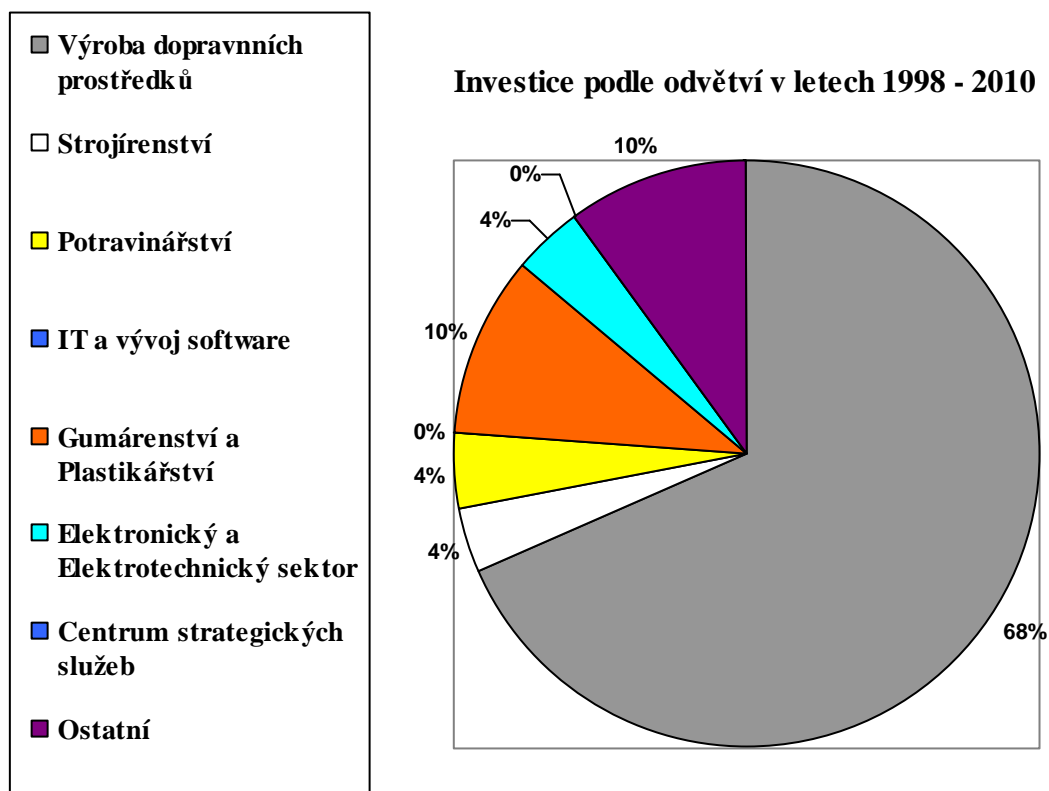
Zdroj: Vlastní zpracování na základě údajů ČSÚ ze statistických ročenek [online] [vid. 2012-02-20], dostupný z: <<http://www.czso.cz/csu/edicniplan.nsf/aktual/ep-1#10a>>

3.2 IP v Libereckém kraji ve srovnání s ostatními kraji ČR

Následující kapitola podává přehled o situaci IP v jednotlivých krajích ČR v několika vybraných hlediscích. V úvodním grafu lze vidět rozdělení investic podle odvětví v Libereckém kraji. V dalších grafech je zobrazeno rozdělení IP do jednotlivých oblastí, v nichž jsou v ČR IP udělovány – zpracovatelský průmysl (MFG), technologická centra (TC) a centra strategických služeb (SC). Dále lze vidět grafické vyjádření podílu nově vytvořených pracovních míst na celkovém počtu zaměstnanců v LK v letech 2000 – 2010 a nakonec vývoj zaměstnanosti ve společnosti DMCZ.

První graf této kapitoly charakterizuje podíly jednotlivých průmyslových odvětví na celkovém objemu investic v LK v letech 1998 – 2010. V grafu jsou zahrnuty investice do MFG, TC i SC. Např. investice do IT a vývoje software a center strategických služeb zahrnují velmi malou část na celkovém objemu investic, jelikož v porovnání s investicemi do MFG jsou zanedbatelné.

Téměř 70 % investic plynulo v LK do oblasti výroby dopravních prostředků. Toto odvětví zaujímá největší podíl v LK zejména díky blízkosti Mladé Boleslavi, kde sídlí výrobce automobilů Škoda. Výhodou pro Liberecký kraj je kvalitní infrastruktura, která umožňuje rychlé spojení mezi těmito městy. Dalšími důvody může být určitá tradice odvětví výroby dopravních prostředků na Liberecku a dostatek relativně levné pracovní síly. Mezi nejvýznamnější investory v této oblasti patří společnosti jako TRW Automotive, Denso a Lucas Varsity.

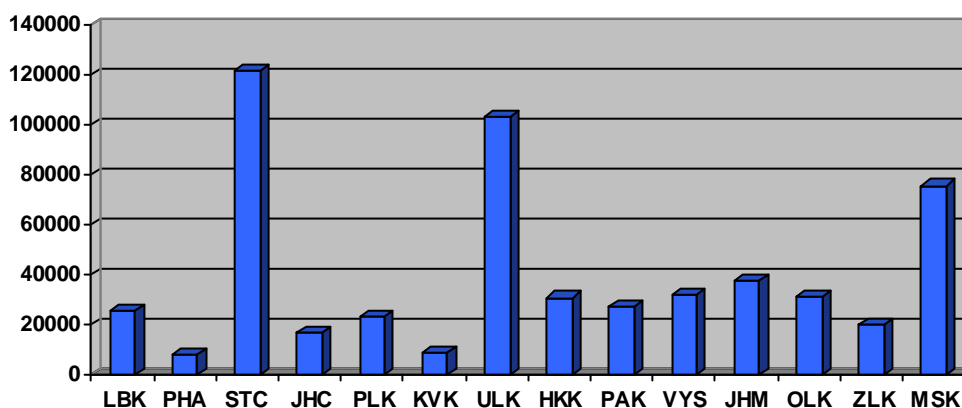

Obrázek 8 Investice podle odvětví v LK v letech 1998 – 2010

Zdroj: Vlastní zpracování na základě údajů agentury CzechInvest[online] [vid. 2012-03-01], dostupný z: <
<http://www.czechinvest.org/data/files/projekty-agentury-czechinvest-1993-2011-62-cz.xls>>

V letech 1998 – 2010 plynuly do zpracovatelského průmyslu v LK investice o objemu 25242,37 mil. CZK (viz obr. 6), největší investici realizovala firma Denso v roce 2001 v celkové výši 9575 mil. CZK. Nejvyšší investice byly uskutečněny ve Středočeském kraji, celkem 121723,14 mil. CZK. V druhém níže uvedeném grafu je pro lepší přehled uveden přepočet investic na jednoho obyvatele kraje. Z tohoto hlediska patří LK ke krajům s nejvyššími hodnotami – lépe je na tom pouze Ústecký kraj, Středočeský kraj, Vysočina a Moravskoslezský kraj. Jelikož je Liberecký kraj jeden z nejmenších krajů ČR značí tato skutečnost o jisté atraktivitě kraje pro investory.

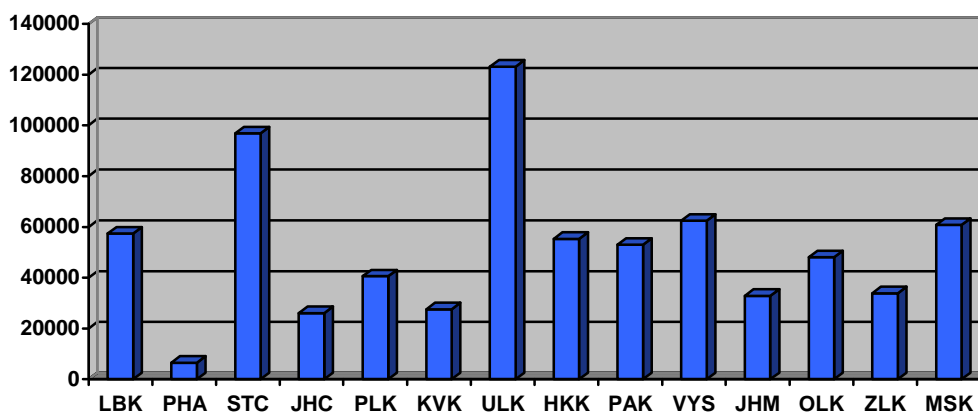
■ Přehled investic podpořených IP do zpracovatelského průmyslu (MFG) v letech 1998 – 2010 podle jednotlivých krajů ČR (v mil. CZK)

Obrázek 9 Investice do MFG v letech 1998 - 2010

Zdroj: Vlastní zpracování na základě údajů agentury CzechInvest [online] [vid. 2012-03-01], dostupný z: <
<http://www.czechinvest.org/data/files/projekty-agentury-czechinvest-1993-2011-62-cz.xls>>

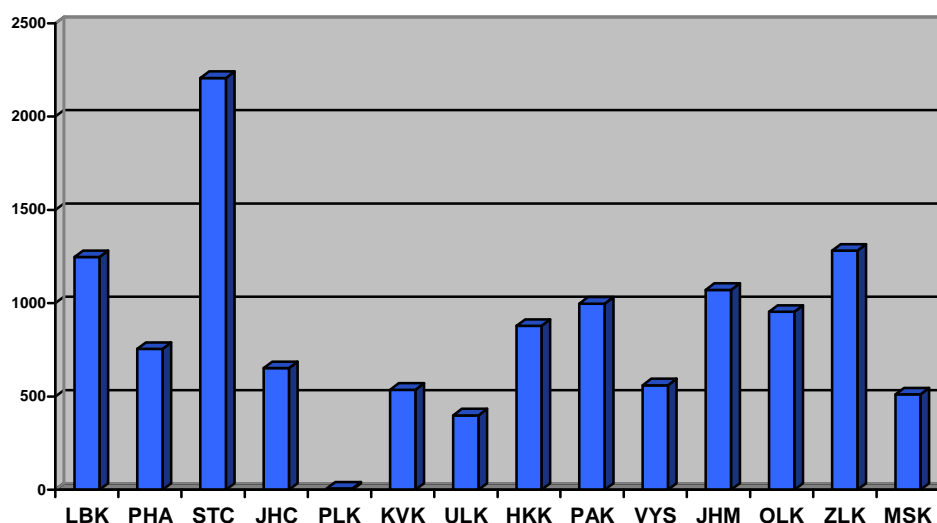
■ Přehled investic podpořených IP do zpracovatelského průmyslu (MFG) v letech 1998 – 2010 podle jednotlivých krajů ČR - přepočteno na jednoho obyvatele kraje (v CZK)

Obrázek 10 Investice do MFG na jednoho obyvatele v letech 1998 - 2010

Zdroj: Vlastní zpracování na základě údajů agentury CzechInvest [online] [vid. 2012-03-01], dostupný z: <
<http://www.czechinvest.org/data/files/projekty-agentury-czechinvest-1993-2011-62-cz.xls>>

■ Přehled investic podpořených IP do technologických center (TC) v letech 1998 – 2010 podle jednotlivých krajů ČR - přepočteno na jednoho obyvatele kraje (v CZK)

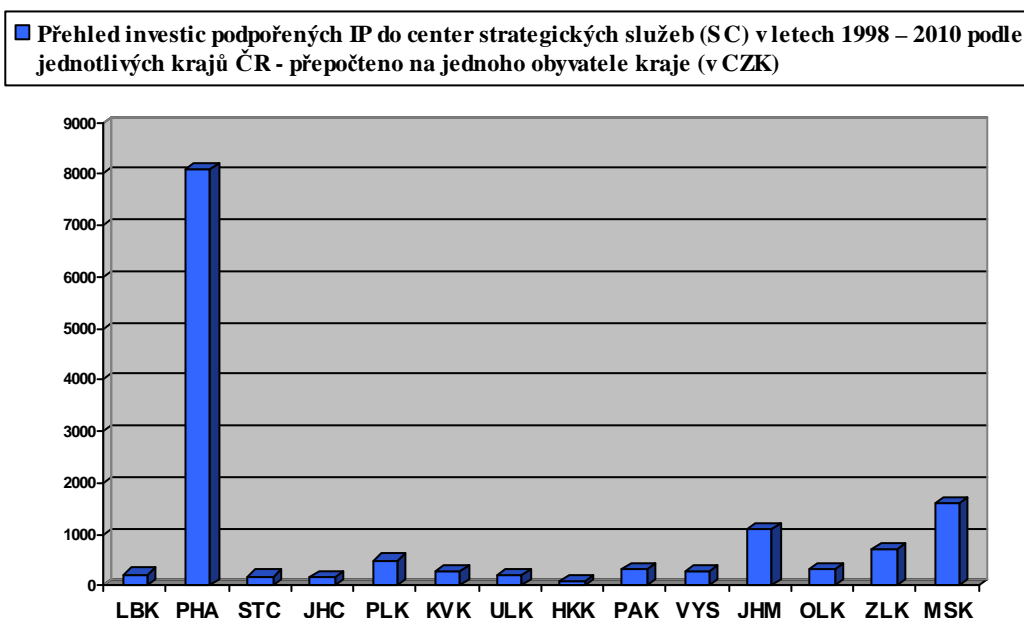
Obrázek 11 Investice do TC na jednoho obyvatele v letech 1998 - 2010

Zdroj: Vlastní zpracování na základě údajů agentury CzechInvest [online] [vid. 2012-03-03], dostupný z: <<http://www.czechinvest.org/data/files/projekty-agentury-czechinvest-1993-2011-62-cz.xls>>

Objem investic do TC v LK dosáhl 547,89 mil. CZK. Firma Denso se na tomto objemu podílela investicemi v letech 2007 a 2009 v hodnotě 28,06 respektive 72,11 mil. CZK. Nejvyšší objem investic přilákaly IP do Středočeského kraje, což je způsobeno zejména přítomností největšího českého výrobce automobilů Škoda. Z grafu je opět vidět, že LK patří mezi kraje s nejvyšší mírou investic na jednoho obyvatele (1246,7 CZK), což může být způsobeno např. výbornou dostupností do sousedního Německa, kde má spousta zahraničních investorů svá vývojová centra nebo možnost spolupráce s Technickou univerzitou v Libereci, která každoročně produkuje absolventy několika technických oborů.

Další graf zobrazuje přehled investic do center strategických služeb (SC). Je zcela patrné, že nejvyšší objem investic do center strategických služeb byl realizován v Praze. I po přepočtu na jednoho obyvatele je podíl investic mnohonásobně vyšší než v ostatních krajích ČR. Praha jakožto hlavní město s vysokou hustotou obyvatel, výhodné poloze

v centru Evropy a existencí mnohých výzkumných a vývojových institucí, je právě pro centra SC nejvhodnější lokalitou. V LK byly uskutečněny investice v hodnotě 98,76 mil. CZK, což je 224,72 CZK na jednoho obyvatele.

Obrázek 12 Investice do SC na jednoho obyvatele v letech 1998 – 2010

Zdroj: Vlastní zpracování na základě údajů agentury CzechInvest [online] [vid. 2012-03-01], dostupný z: <<http://www.czechinvest.org/data/files/projekty-agentury-czechinvest-1993-2011-62-cz.xls>>

Následující obrázek znázorňuje podíl zaměstnanců LK a pracovních míst, které firmy přislíbily vytvořit v rámci čerpání IP. Nejvyšší počet pracovních příležitostí plánovaly firmy vytvořit v roce 2001 a 2002, tedy 1199 a 1082. V roce 2001 chystala společnost Denso vytvořit 936 nových pracovních míst. Tento plán byl naplněn v roce 2004, kdy firma zaměstnávala 988 osob.¹⁸ Tabulka č. 7 zobrazuje nová pracovní místa, která firmy čerpající IP přislíbily vytvořit v letech 2000 – 2010. Nejvyšší počet pracovních míst byl plánován vytvořit v Ústeckém kraji, který je zároveň jedním z krajů s nejvyšší mírou

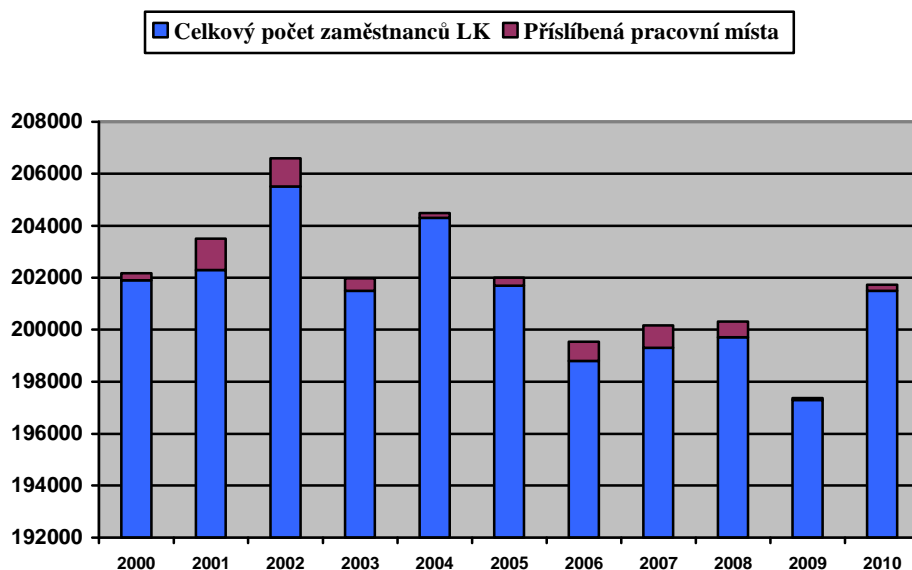
¹⁸ DENSO MANUFACTURING CZECH s.r.o. [online]. Liberec: 2004 [vid. 2012-02-12]. Dostupné z: <http://www.denso.cz/files/annual-report-2004-cz.pdf>

nezaměstnanosti. V Libereckém kraji bylo plánováno vytvořit 6014 míst. Vývoj zaměstnanosti ve zmíněné společnosti lze zhlédnout na obr. 12.

Tabulka 7 Přislíbený počet pracovních míst v krajích 2000 - 2010

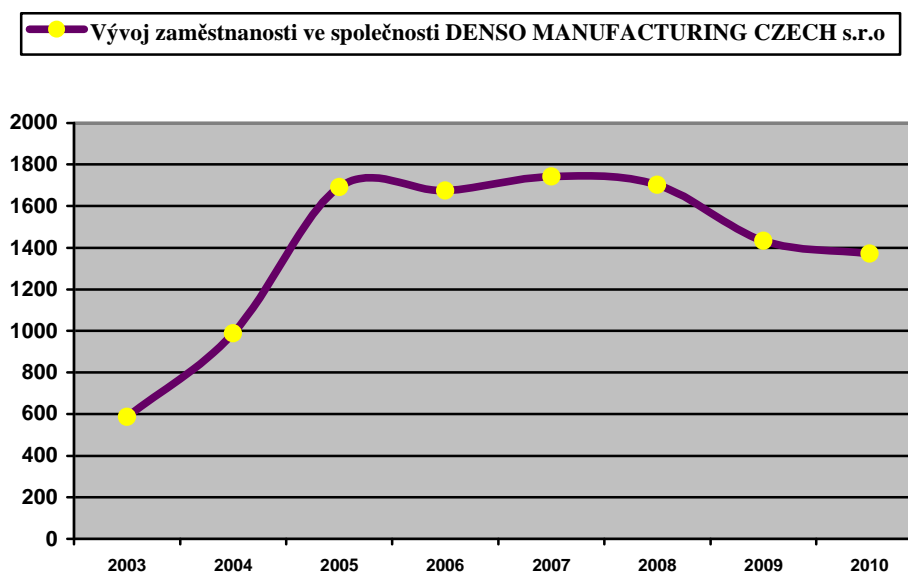
1.	Ústecký kraj	23 632
2.	Středočeský kraj	22 456
3.	Moravskosleszký kraj	20 453
4.	Jihomoravský kraj	18 101
5.	Praha	10 903
6.	Královehradecký kraj	10 861
7.	Olomoucký kraj	10 045
8.	Plzeňský kraj	9 195
9.	Pardubický kraj	6 880
10.	Vysočina	6 856
11.	Liberecký kraj	6 014
12.	Jihočeský kraj	5 681
13.	Zlínský kraj	4 568
14.	Karlovarský kraj	2 240

Zdroj: Vlastní zpracování na základě údajů agentury CzechInvest [online] [vid. 2012-03-05], dostupný z: <<http://www.czechinvest.org/data/files/projekty-agentury-czechinvest-1993-2011-62-cz.xls>>

Obrázek 13 Celkový počet zaměstnanců a přislíbený počet vytvořených pracovních míst v LK v letech 2000 – 2010

Zdroj: Vlastní zpracování na základě údajů agentury CZECHINVEST a statistických ročenek ČSÚ

Obrázek 14 Vývoj zaměstnanosti ve společnosti DENSO MANUFACTURING CZECH s.r.o v letech 2003 – 2010

Zdroj: Vlastní zpracování na základě údajů výročních zpráv firmy [online] [vid. 2012-03-08], dostupný z: <
<http://www.denso.cz/tiskove-centrum/vyrocní-zpravy/>>

4 PZI v regionálních souvislostech

Závěrečná kapitola teoretické části práce se zabývá přímými zahraničními investicemi (PZI) v regionálních souvislostech. PZI jsou v posledních letech velmi diskutovaným tématem, který je považován za důležitý indikátor budoucí perspektivy určité ekonomiky. Hlavní problém, kterému čelili transitivní ekonomiky jako byla ČR po roce 1989, byla úroveň znalostí nových technologií. Tento problém je možné řešit více způsoby, např. vzděláváním nebo dovozem chybějících technologií.¹⁹ Vstup investorů do dané země má vliv na sociálně-ekonomické prostředí regionů na národní, ale i mezinárodní úrovni. Z hlediska regionálního rozvoje jsou přínosné především ty investice, které přinášejí firmy s vysokou přidanou hodnotou a investují zde do výzkumu a vývoje.

4.1 Charakteristika a formy PZI

Pro účely mezinárodního srovnávání stanovila Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD) definici PZI: „*Odráží záměr rezidenta jedné ekonomiky (přímý investor) získat trvalou účast v subjektu, který je rezidentem v ekonomice jiné než ekonomika investora (přímá investice)*.“²⁰ Trvalá účast zahrnuje existenci dlouhodobého vztahu mezi přímým investorem a přímou investicí a významný vliv na řízení podniku. Přímá investice obsahuje jak původní transakci mezi oběma subjekty, tak všechny následující kapitálové transakce mezi nimi a mezi afilovanými podniky, zapsanými i nezapsanými v OR. ČNB dále upřesňuje jednotlivé složky PZI. Spolu se základním kapitálem je také součástí reinvestovaný zisk a ostatní kapitál, tedy:

$$\text{Přímá investice} = \text{základní kapitál} + \text{reinvestovaný zisk} + \text{ostatní kapitál}$$

¹⁹ BENACEK, V, a KOL. The Determinants and Impact of Foreign Direct Investment in Central and Eastern Europe. *Transnational Corporations* [online]. New York: Journal of United Nations, 2000, vol. 9, no. 3 [vid. 2012-03-09]. Dostupný z: <<http://www1.ceses.cuni.cz/benacek/DAWN-BEN%20web.pdf>>

²⁰ WOKOUN, R a kol. Přímé zahraniční investice a regionální rozvoj. 1.vyd. Praha: Oeconomica, 2010. ISBN 978-80-245-1736-0

Základní kapitál představuje vklad nerezidenta do základního (vlastního) kapitálu společnosti. Reinvestovaný zisk zahrnuje podíl přímého investora na hospodářském výsledku nerozděleném formou dividend, jenž je v poměru k přímé majetkové účasti investora. Za ostatní kapitál lze označit přijaté a poskytnuté úvěry, zahrnující dlouhové cenné papíry a dodavatelské úvěry.

Legislativa ČR vymezuje přímé investice v devizovém zákoně č. 219/1995 Sb., ve znění pozdějších předpisů, jako: „*Takové vynaložení peněžních prostředků nebo jiných penězi ocenitelných majetkových práv a jiných majetkových hodnot, jehož účelem je založení, nabytí nebo rozšíření trvalých ekonomických vztahů investujícího tuzemce nebo tuzemců jako osob jednajících ve shodě na podnikání v zahraničí nebo investujícího cizozemce nebo cizozemců jako osob jednajících ve shodě na podnikání v tuzemsku.*“²¹

Zejména se jedná o tyto formy:

- vznik nebo získání výlučného podílu na podnikání včetně jeho rozšíření,
- účast v nově vzniklém nebo existujícím podnikání, jestliže investor vlastní nebo získá nejméně 10% podílu na základním kapitálu obchodní společnosti nebo družstva nebo nejméně 10% podílu na vlastním kapitálu společnosti nebo nejméně 10% hlasovacích práv nebo jiný podíl na podnikání společnosti přesahující 10%,
- další poskytnutí nebo přijetí finančních prostředků nebo jiných penězi ocenitelných majetkových hodnot nebo práv v rámci ekonomických vztahů založených přímou investicí,
- finanční úvěr spojený s dohodou o podílu na rozdělení zisku nebo s výkonem účinného vlivu na řízení podniku,
- užití zisku ze stávající přímé investice do této investice (reinvestice zisku)

²¹ Slovník pojmů server business.center.cz [online] [vid. 2012-03-11], dostupný z: <<http://business.center.cz/business/pojmy/p1625-prima-investice.aspx/>>

PZI mohou být realizovány v různých formách. Jejich členění se může lišit v závislosti na tom, z jakého hlediska na investice nahlížíme. Srholec (2004) uvádí čtyři hlediska členění PZI.

Prvním kritériem je míra kontroly zahraničního vlastníka, která velmi ovlivňuje samostatnost rozhodování v podniku s PZI. Míra kontroly závisí na rozšířenosti vlastnické struktury, velikosti podniku, motivu vstupu a globální strategii mateřské nadnárodní firmy.

Druhé hledisko rozlišuje PZI dle motivu vstupu na trhy, faktory nebo aktiva vyhledávající PZI. Trhy vyhledávající PZI usilují o zvýšení podílu na trhu hostitelské země a snížení nákladů spojených s jeho zásobováním. Trhy vyhledávající PZI vytlačují domácí produkci nebo nahrazují dovoz. Faktory vyhledávajících PZI se soustřeďují na nákladovou optimalizaci výrobního procesu. Zaměřují se proto především do oblastí s levnou pracovní silou, přírodními zdroji, znalostmi apod. Faktory vyhledávající PZI jsou spíše exportně zaměřené a více sjednocené s mateřskou firmou. Účelem aktiv vyhledávajících PZI je získání specifických aktiv, např. patenty, obchodní značky. Výhodnost investice se může zvýšit, pokud se zkombinují výše uvedené motivy vstupu.

Dalším aspektem členění PZI je způsob vstupu investora, který je považován za velice důležité strategické rozhodnutí. Rozlišuje tři základní typy investic:

1. Investice na zelené louce (greenfield). Založení nového ekonomického subjektu umožňuje realizovat plán přesně podle záměrů investora. Nevýhodou je však časové prodloužení kvůli výstavbě nového závodu, najmutí a zaškolení pracovníků nebo administrativní překážky.
2. Investice na hnědé louce (brownfield). Investice označované jako brownfield využívají při následné produkci především nové kapacity vytvořené mateřskou společností. Z legislativního hlediska se jedná také o M&A, avšak svou povahou se blíží spíše investicím na zelené louce.
3. Fúze a akvizice (M&A – merges and acquisitions). Kapitálový vstup do již existujícího podniku znamená převzetí určitého tržního podílu, produkční kapacity i aktiv společnosti.

K tomuto vstupu investory dochází především v případech, kdy původní podnik disponuje určitou konkurenční výhodou (technologie, obchodní značka, apod) a vytvoření nové společnosti by bylo pro investora mnohem nákladnější než M&A.

Poslední aspekt PZI rozlišuje různé druhy specializace mateřské firmy – vertikální a horizontální PZI. Vertikální PZI realizují spíše produktově specializované mateřské firmy a horizontální PZI zase procesně specializované mateřské firmy.

Tabulka 8 Hlediska vymezení PZI

Hledisko vymezení	Druhy PZI	Hlavní znaky	Příklad
Míra kontroly	Podnik s menšinovým zahraničním podílem (associate)	Podíl od 10 do cca 50 % na vlastním kapitálu či hlasovacích právech	Podíl Boeingu v Aero Vodochody
	Podnik pod zahraniční kontrolou (subsidiary)	Kontrolní vlastnický podíl	Privatizace Rakovy Rakovník do rukou Procter and Gamble
Motiv vstupu	Trhy vyhledávající (market-seeking)	Cílem je růst podílu na trhu a pokles nákladů na jeho zásobování Vytlačující domácí produkci nebo nahrazující dovoz	Investice Coca-Coly v Praze
	Faktory vyhledávající (efficiency-seeking)	Cílem je optimalizace výroby (pokles výrobních nákladů) Vývozně orientované	Investice Audi do motorárny v Gyro
	Aktiva vyhledávající (asset-seeking)	Cílem je získání specifických aktiv (patent, obchodní značka)	Vstup SAB Miller do Plzeňského prazdroje
Způsob vstupu	Investice na zelené louce (greenfield)	Investice do nových aktivit	Investice Philipsu v Hranicích na Moravě
	Investice na brownfields	Změna vlastnické struktury i investice do restrukturalizace (většina)	Investice Volkswagenu do Škoda Auto
	Fúze a akvizice - M&A	Ovládnutí již existujících aktiv	Převzetí ČSOB finanční skupinou KBC
Specializace mateřské firmy	Vertikální PZI	Produktová specializace Rozdílné fáze produkčního řetězce v jednotlivých pobočkách	Ovládnutí BorsodChem ruským Gazpromem
	Horizontální PZI	Procesní specializace Podobné fáze produkčního řetězce v jednotlivých pobočkách	Investice PWC v Praze

Zdroj: SRHOLEC, M. Přímé zahraniční investice v České republice: Teorie a praxe v mezinárodním srovnání, Linde 2004. ISBN: 80-83131-52-1

4.2 Dopady PZI

Tabulka 9 Potencionální pozitivní a negativní efekty PZI

Potencionální pozitivní efekty PZI	Potencionální negativní efekty PZI
<p>Podniková úroveň:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kontinuitou a rozšíření produkce • rostoucí produktivitou práce • přístup k rozvojovému kapitálu • přístup ke světovým trhům a distribučním sítím • přesun vyspělých technologií a know-how • zvýšení konkurenceschopnosti • zvýšení aktivit výzkumu a vývoje 	<p>Podniková úroveň:</p> <ul style="list-style-type: none"> • přelévání pracovní síly z domácích do zahraničních podniků • úbytek PZI a přesun produkce do jiných destinací • přesun výzkumu a vývoje do zahraničí
<p>Regionální úroveň</p> <ul style="list-style-type: none"> • zachování stávajících pracovních míst a tvorba nových pracovních příležitostí • zvýšení mezd a reálných příjmů • růst daňového základu • růst objemu exportů • školení pracovníků • poskytnutí sociálních služeb místním komunitám • nepřímým technologickým transferem • rostoucí příležitosti pro místní firmy k budování dodavatelských vztahů s nadnárodními firmami 	<p>Regionální úroveň</p> <ul style="list-style-type: none"> • závislost regionu na zahraničním kapitálu • vnější kontrola místní ekonomiky • přetahování kvalifikované pracovní síly z domácích podniků • vytlačování domácích firem, které nemohou cenově konkurovat ze státního rozpočtu podpořeným PZI • potlačení rozvoje nových místních firem • vznik tzv. duální ekonomiky • nestabilita zahraničních investic • regionální specializace vyžadující nízkou kvalifikační úroveň pracovníků

Zdroj: PAVLÍNEK, P. Regional Development Implications of Foreign Direct Investment in Central Europe. *European Urban and Regional Studies*, 2004, vol. 11, no. 1, p. 47-70. ISSN 0969-7764. [online] [vid. 2012-0-12], Dostupný z [www: <http://www.euroculture.upol.cz/dokumenty/sylaby/Pavlinek%202004_\(16\).pdf>](http://www.euroculture.upol.cz/dokumenty/sylaby/Pavlinek%202004_(16).pdf)

ŠIMANOVÁ, J. Hodnocení dopadu přímých zahraničních investic s příslibem investičních pobídek na regionální rozvoj České republiky. [Disertační práce]. Liberec: Technická univerzita v Liberci – Ekonomická fakulta, 2010.

Dopady PZI lze členit z různých hledisek. Podle Pavlínka můžeme rozlišit potencionální negativní a pozitivní efekty PZI na podnikovou a regionální úroveň (viz tabulka výše). Dále lze dopady PZI rozdělit podle doby trvání na dopady krátkodobé a dlouhodobé, z hlediska ekonomické úrovně na makroekonomické a mikroekonomické nebo přímé a nepřímé. Podle Srholce však v dlouhém období stojí proti pozitivnímu dopadu PZI zrcadlově působící negativní efekt.

Zaměstnanost

Trh práce je důležitý kanál umožňující transfer pozitivních efektů PZI od sektoru zahraničních firem do domácího soukromého sektoru. Zejména pobídkové investice na zelené louce umožňují zachování a tvorbu nových pracovních míst. Při nedostatku dostatečně kvalifikované pracovní síly dochází k přemísťování z okolních zemí a regionů, což může mít pozitivní vliv spojený s růstem spotřebních výdajů v regionu. Na druhou stranu efekt tohoto přemísťování pracovní síly se může projevit v růstu poptávky i cen na trhu nemovitostí v hostitelském regionu. Jedná se však o aglomerační efekt, který může mít v případě odchodu investora z regionu mnohem tragičtější dopad na jeho socio-ekonomickou situaci.²² Srholec zdůrazňuje, že zásadní není přímý dopad na vytváření nových pracovních míst, ale rozhodující je schopnost ekonomiky adaptovat se na strukturální změny, které příliv PZI sebou nese. Např. pokud zahraniční podnik vytlačí z trhu nekonkurenceschopný domácí podnik, vzroste sice produktivita práce (HDP na pracovníka), ale ekonomická úroveň země (HDP na obyvatele) může poklesnout, jestliže nová investice zapříčiní nižší poptávku po práci než původní podnik.

Mzdová úroveň

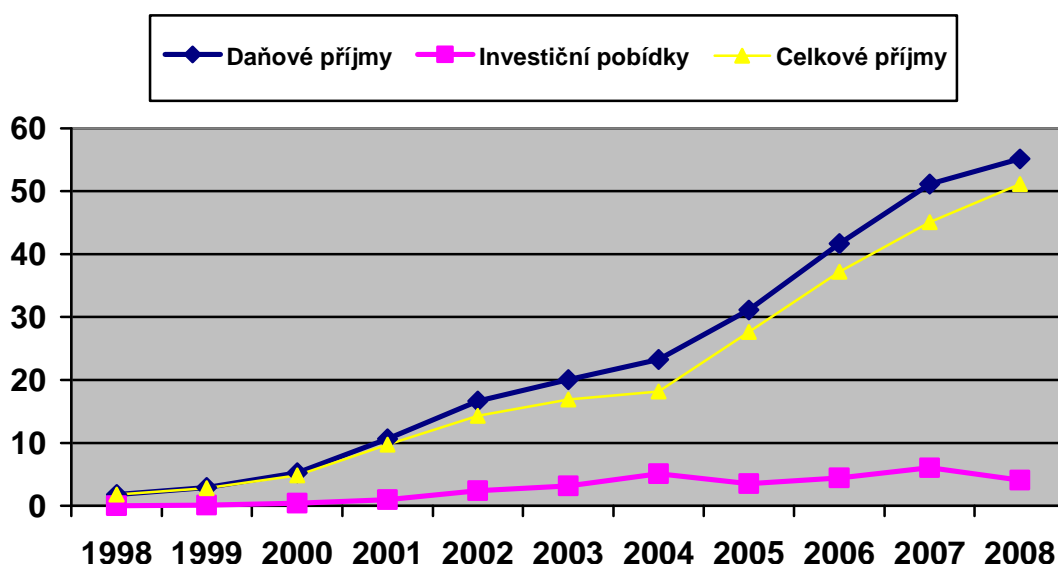
Zvýšení mzdové úrovně s sebou nese pozitivní i negativní dopady. Jako pozitivní dopad lze označit růst lokální poptávky spojený s růstem zaměstnanosti. Naopak negativním

²² ŠIMANOVÁ, J. Hodnocení dopadu přímých zahraničních investic s příslibem investičních pobídek na regionální rozvoj České republiky. [Disertační práce]. Liberec: Technická univerzita v Liberci – Ekonomická fakulta, 2010

vlivem může být v prvotní fázi přesun kvalifikovanější pracovní síly z domácích podniků do zahraničních v důsledku vyšších mezd, čímž jsou domácí podniky značně diskriminovány.

Růst daňového základu

Místní rozpočty benefitují z růstu daňového základu a zahraniční investoři mohou poskytnout určité sociální služby v rámci regionu, které byly dříve poskytovány společnostmi ve vlastnictví státu. Jedná se např. o aktivity spojené se sponzorstvím místních kulturních a sportovních událostí. Tento je převažuje především v krátkém období. Avšak, v dlouhodobém hledisku se může projevit negativní dopad v podobě růstu závislosti regionu na zahraničním kapitálu a vnější kontrole.

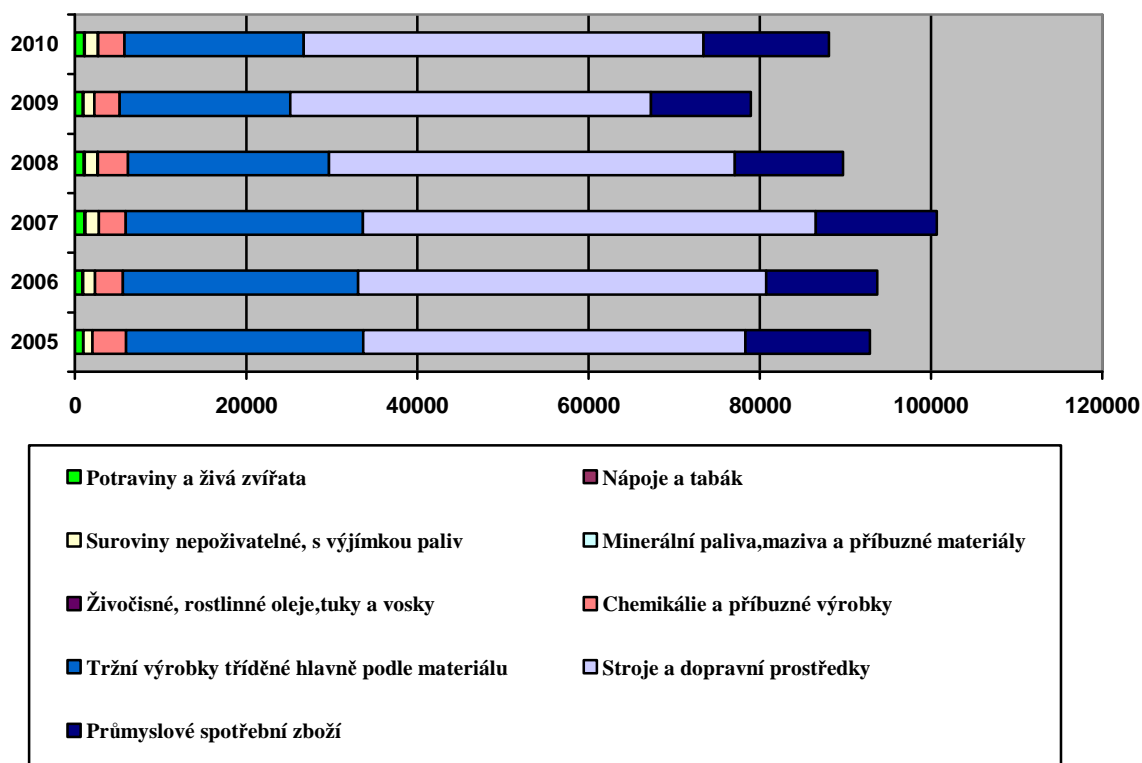
Obrázek 15 Vztah daňových příjmů a výdajů na investiční pobídky v ČR

Zdroj: Deloitte Touche Tohmatsu: Finální zpráva vyhodnocení dopadů investic čerpajících pobídky a zhodnocení efektivity agentury CzechInvest. [online] [cit2012-03-23]. Dostupný z: <<http://www.czechinvest.org/data/files/analyza-dopadu-pobidek-na-cr-2050-cz.pdf>>

Přesnými výsledky dopadu investičních pobídek na daňové příjmy se v minulosti zabývala studie firmy Deloitte. Z výsledků je patrné, že příjmy státu jsou několikanásobně vyšší než skutečně čerpané investiční pobídky. „V letech 2005-2007 převýšili příjmy státu investiční

pobídky cca 8krát a v roce 2008 dokonce až 14krát. Průměrná hodnota příjmů státu za roky 2000-2008 je 8,63 Kč na 1 Kč čerpaných investičních pobídek. V roce 1998 je příjem na 1 Kč investičních pobídek o mnoho vyšší, jelikož projekty podpořené investičními pobídkami již generovaly dostatečné příjmy, ale čerpané pobídky byly v tomto roce minimální.²³

Růst objemu exportů

Obrázek 16 Exportní struktura Libereckého kraje 2005 – 2010 v mil. Kč

Zdroj: Vlastní zpracování na základě údajů ČSÚ: Krajské statistické ročenky 2006 – 2011, [online] [cit. 2012-03-23], dostupný z: <<http://www.liberec.czso.cz/xl/edicniplan.nsf/aktual/ep-1>>

²³ Zdroj: Deloitte Touche Tohmatsu: Finální zpráva vyhodnocení dopadů investic čerpajících pobídky a zhodnocení efektivity agentury CzechInvest. [online] [vid. 2012-03-23]. Dostupný z: <<http://www.czechinvest.org/data/files/analyza-dopadu-pobidek-na-cr-2050-cz.pdf>>.

Zvyšující se příliv PZI je příslibem pro růst exportní výkonnosti zejména v malých otevřených ekonomikách jako je ČR.

Z výše uvedeného grafu zobrazujícího exportní strukturu Libereckého kraje je zřejmé, že nejvíce vývozu plyne z odvětví strojů a dopravních prostředků. V kapitole 3 byla uvedena struktura investic přilákaných investičními pobídkami a nejvyššího podílu dosahovalo odvětví dopravních prostředků. Z těchto souvislostí lze vyvodit pozitivní vliv PZI na exportní výkonnost Libereckého kraje.

Rozvoj lidských zdrojů

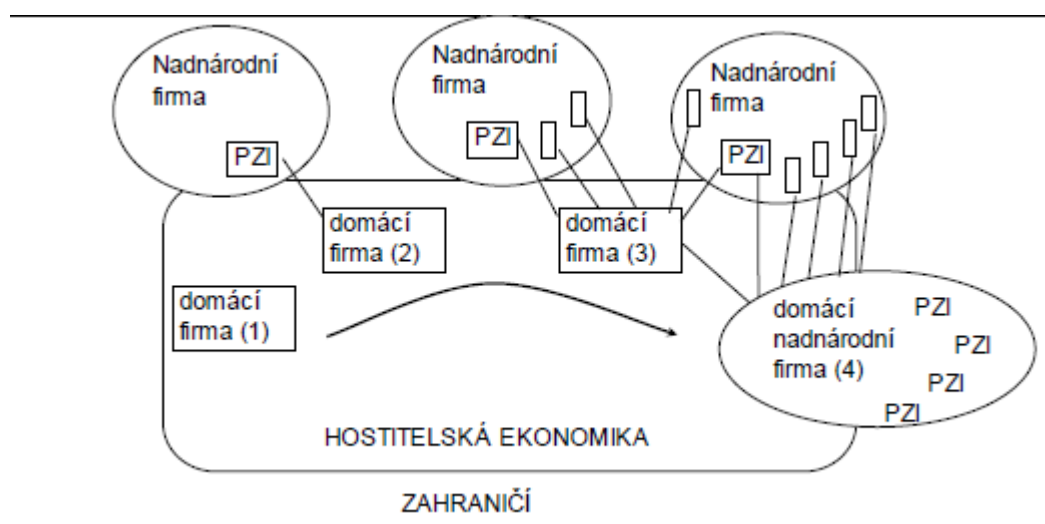
Pozitivními efekty, které působí na oblast rozvoje lidských zdrojů je myšleno především školení a vzdělávání zaměstnanců v používání nových technologií, jazykových znalostech, soft skills, atd. Rozvoj lidských zdrojů je jedna z forem nepřímého technologického transferu.

Technologický transfer

Teorie technologické mezery zdůrazňuje technologickou absorpční schopnost, jakožto klíčový faktor vysvětlující rozdíly v dynamice hospodářského růstu. Technologický transfer prostřednictvím PZI může probíhat buď přímým, nebo nepřímým kanálem. Přímý transfer probíhá v rámci vazeb mezi zahraniční mateřskou firmou a domácí pobočkou, nepřímý transfer vzniká obecněji při snižování technologické mezery mezi domácími a zahraničními firmami.

Vazby vytvářené s domácími dodavateli se nazývají backward linkages, naopak vazby na domácí odběratele forward linkages. Pokud jsou domácí firmy schopny navázat produkční či obchodní vazby se zahraničními podniky dochází k postupnému přelévání pozitivních efektů PZI i do sektoru domácích firem. V tomto případě má příliv PZI multiplikační efekty (zvyšují důchod, zaměstnanost), v opačném případě může docházet k likvidaci domácích firem a k tzv. vytěšňovacímu efektu.

Vývozně orientované PZI na zelené louce jsou na počátku méně napojeny na hostitelskou ekonomiku, a tudíž méně vytlačují domácí produkci z trhu, ale mají tak méně vazeb na domácí firmy. Naopak trhy vyhledávající PZI, jejichž produkce sice může přímo konkurovat domácím firmám, ale zároveň více využívají domácích poradenských služeb a distribučních sítí.

Obrázek 17 Vazby mezi domácími a nadnárodními firmami

Zdroj: SRHOLEC, M. Přímé zahraniční investice v České republice: Teorie a praxe v mezinárodním srovnání, Linde 2004. ISBN: 80-83131-52-1

Nedostatek domácích dodavatelů schopných plnit nároky nadnárodní firmy je pro rozvíjející se ekonomiky často hlavní překážkou plného využití rozvojové příležitosti plynoucí z PZI. Úloha vědy, výzkumu, vývoje a vzdělávání je v dlouhodobějším měřítku naprosto klíčová. Zásadním parametrem pro schopnost země absorbovat nové technologie a realizovat potencionální efekty plynoucí z PZI je úroveň vzdělání a kvalita pracovní síly.

Pokud se však tento proces nepodaří, hovoříme o vzniku tzv. **duální ekonomiky**. Jde o situaci, kdy segment domácích firem zaostává za segmentem firem ze zahraničí. Postupem času se pak rozdíly v prosperitě těchto dvou segmentů zvyšují a nejhlubším

negativním projevem duality je již zmíněný vytěšňovací efekt, kdy zahraniční firmy vytlačují domácí subjekty.²⁴

Zejména velké projekty mohou být následovány vlnou investic jejich globálních dodavatelů (tzv. sněhové koule)²⁵. Z pohledu hostitelské ekonomiky je nutné počítat s tím, že řada PZI může být v budoucnu přesunuta. Tyto možnosti znázorňuje obrázek uvedený výše.

První případ znázorňuje situaci, kdy podnik s PZI přispěje k rovnovážnému růstu domácí mzdové hladiny, nebude však výrazněji navazovat vazby na domácí firmy, nebude zdrojem nepřímého technologického transferu a z hostitelské ekonomiky odplyne do zemí s nižší mzdovou hladinou. To může být případ zejména řady montážních, vývozně orientovaných PZI na zelené louce.

Druhou možností je omezení vazeb domácích podniků pouze na pobočku nadnárodní firmy v hostitelské zemi, například dodávkami místních (neobchodovatelných) služeb.

Ve **třetím** případě se může domácím malým a středním podnikům podařit prosadit se do globálního produkčního systému nadnárodní firmy. Z takových podniků pak mohou vyrůst samotné nadnárodní firmy s vlastními investicemi v zahraničí – **čtvrtý** případ.

Image společnosti a firemní kultura

Kromě výše zmíněných efektů, existují i jiné možnosti potencionálních dopadů PZI, a to je především způsob jakým firma pečuje o svou image v rámci příslušného regionu. Jestliže společnost podniká různé aktivity, které zlepšují socio-ekonomickou úroveň kraje, je to důkaz o tom, že firma neplánuje přesunout své aktivity do jiné geografické oblasti. Politika CSR - společenské odpovědnosti může významně ovlivnit region především v oblasti

²⁴ ZAMRAZILOVÁ, E. Přímé zahraniční investice v české ekonomice. *Politická ekonomie* [online]. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, 2007, roč. 5, s. 579 – 602 [vid. 2012-03-24]. ISSN 0032-3233. Dostupný z: <<http://www.vse.cz/polek/abstrakt.php3?IDcl=614>>

²⁵ SRHOLEC, M. Přímé zahraniční investice v České republice: Teorie a praxe v mezinárodním srovnání, Linde 2004. ISBN: 80-83131-52-1

ekonomické, sociální a environmentální. Jako nástroje jsou využívány činnosti jako např. sponzoring a podpora různých akcí, péče o životní prostředí a boj proti znečišťování, benefity pro zaměstnance atd. Záměrem této politiky je nalézání účinnějších sociálních vazeb mezi jednotlivými subjekty – managementem, zaměstnanci, státními orgány, partnery, atd.

5 Zhodnocení dopadu činnosti firmy DENSO MANUFACTURING CZECH s. r. o. na regionální rozvoj Libereckého kraje, ověření hypotéz

Cílem páté kapitoly je ověřit hypotézy zkoumající dopad činnosti firmy DENSO MANUFACTURING CZECH s. r. o. na rozvoj Libereckého regionu. V první podkapitole je stručně představena zkoumaná firma. Následuje ověřování hypotéz uvedených v první kapitole. U každé dílčí hypotézy je nejdříve představena metoda zkoumání, dále cíl a na závěr vyhodnocení hypotézy.

Primárním zdrojem výzkumu je publikace agentury CZEINVEST, která podává přehled o udělených investičních pobídkách podle různých hledisek členění. Sekundárním zdrojem jsou výroční zprávy a účetní závěrky dostupné na webových stránkách firmy, respektive na webovém portálu justice.cz.

5.1 DENSO MANUFACTURING CZECH s. r. o.

Základní údaje

Produkt

- Klimatizační jednotky do automobilů a jejich komponenty

Základní ekonomické ukazatele

- Obchodní obrát: 6,738 miliard Kč (za fiskální rok 2010)
- Počet zaměstnanců: 1450 (průměrný počet zaměstnanců za fiskální rok 2010)

Hlavní zákazníci

- VW, AUDI, Škoda Auto, Lamborghini, Suzuki, TPCA, Ned Car, BMW, Mercedes – Benz.

Vize

- Poskytováním nejvyšší kvality produktů a služeb budovat pevné a stálé partnerství s našimi zákazníky a dodavateli.
- Dosáhnout růstu společnosti na základě účasti zaměstnanců.
- Podporovat spokojenost zaměstnanců prosazováním stabilního zaměstnání, sociální péče a osobního rozvoje.
- Chránit životní prostředí a být zodpovědným členem společnosti.

Obrázek 18 Pohled na závod společnosti DENSO MANUFACTURING CZECH

S. r. o.

Zdroj: Oficiální webové stránky DENSO MANUFACTURING CZECH s. r. o. [online] [vid. 2012-03-22].
Dostupný z: <<http://www.denso.cz/tiskove-centrum/fotogalerie/fotogalerie/>>

DENSO MANUFACTURING CZECH s.r.o. byla založena 12. 7. 2001. Japonská mateřská společnost DENSO CORPORATION tak reagovala na rostoucí trh v oboru automobilových klimatizací a potřebu přiblížit se svým evropským zákazníkům. Jako místo nejlépe naplňující strategická kritéria pro umístění budoucího výrobního závodu se ukázala liberecká Průmyslová zóna Jih. V její prospěch hovořilo připojení na mezinárodní rychlostní komunikaci stejně jako přítomnost Technické univerzity a strojírenská tradice stotisícového Liberce.

Historie společnosti

2001 - 13. 11. 2001 - byl za přítomnosti předsedy vlády ČR Miloše Zemana, zástupců vládní agentury Czechinvest, Libereckého kraje, Magistrátu města Liberec a dalších významných hostů položen základní kámen budoucí továrny DMCZ. S dokončením stavby v květnu 2003 začíná instalace výrobních technologií a masivního náboru zaměstnanců. Záhy se rozbíhá testovací provoz a náběh prvních projektů.

2003 - Počátkem dubna 2003 DMCZ zahajuje sériovou výrobu na první montážní lince klimatizačních jednotek pro zákazníka VW.

2004 - O rok později v dubnu 2004 DMCZ úspěšně absolvovalo certifikaci systému kvality a získává 5. 5. 2004 certifikát systému kvality podle normy ISO/TS 16949:2002.

17. 5. 2004 - DMCZ slavnostním ceremoniálem, jež vede předseda vlády ČR Vladimír Špidla, oficiálně zahajuje svůj provoz.

2005 - 20. 5. 2005 - navštěvuje DMCZ prezident ČR Václav Klaus. Firma je mu představena ve fázi spouštění dalších projektů a pokračujícím náboru nových zaměstnanců.

23. 12. 2005 - získává DMCZ od místního stavebního úřadu závěrečné kolaudační rozhodnutí, kterým úspěšně uzavírá fázi zkušebního provozu.

2007 - 31. 5. 2007 - DMCZ prochází auditem systému ochrany životního prostředí EMS a získáním certifikátu dle normy ISO 14001:2005 úspěšně dokončuje fázi zavádění EMS do svého provozu.²⁶

5.2 H1: Firma investuje do výzkumu a vývoje lokalizovaném v Libereckém regionu

Následující hypotéza má za úkol ověřit, zdali se firma dlouhodobě věnuje investování do výzkumu a vývoje lokalizovaném v Libereckém kraji a nehodlá přemístit své aktivity do jiné oblasti. Investice do výzkumu a vývoje výrazně ovlivňují technologickou úroveň regionu a firma Denso, jako jedna z nejvýznamnějších společností na Liberecku má na tomto vlivu výrazný podíl.

Ještě v roce 2005 nemělo DENSO MANUFACTURING CZECH s.r.o. v rámci DENSO group kompetenci pro výzkum a vývoj. K rozšíření došlo ve fiskálním roce 2007, kdy bylo vybudováno nové vývojové centrum. Do té doby se tyto aktivity, zahrnující především vývoj výrobku a testování nových materiálů, omezovaly pouze na spolupráci s vývojovými centry v Německu a Japonsku. Denso podniklo v posledních pěti letech celkem dvě investice do technologických center, a to v roce 2007 a 2009, v hodnotách 28,06 a 72,11 mil. CZK. Dne 27. 5. 2008 obdržela společnost za investici do designového centra ocenění za druhé místo v kategorii Investice s největším inovačním potenciálem v osmém ročníku soutěže Investor roku 2007, kterou pořádala agentura CzechInvest a AFI. V posledních letech se Denso věnuje rozvoji svého vývojového centra především zvyšováním počtu zaměstnanců, vzděláváním a investicemi do vybavení.

²⁶ Oficiální webové stránky DENSO MANUFACTURING CZECH s. r. o. [online] [vid. 2012-03-22]. Dostupný z: <<http://www.denso.cz/o-nas/historie/>>

Údaje o aktivitách firmy v oblasti výzkumu a vývoje jsou shrnuty v následující tabulce.

Tabulka 10 Investice do TC

Rok	2007	2009
Investice	28,06 mil. CZK	72,11 mil. CZK
Plánovaný počet nových pracovních míst	30	9
Investice na jednoho pracovníka společnosti	16,49 tis. CZK	50,32 tis. CZK

Zdroj: Vlastní zpracování na základě údajů agentury CzechInvest [online] [vid. 2012-03-25], dostupný z: <http://www.czechinvest.org/data/files/projekty-agentury-czechinvest-1993-2011-62-cz.xls>

Z výročních zpráv firmy vyplývá, že v posledních letech se společnost systematicky věnuje rozvoji svého vývojového centra. Jako důkaz o tomto tvrzení svědčí i udělení ceny pro investora roku v roce 2007.

5.3 H2: Firma buduje významné forward či backward linkages v rámci regionu

Následující hypotéza vychází z předpokladu: „Pokud významná firma z regionálního hlediska buduje dlouhodobé vztahy s dodavateli (backward linkages) a odběrateli (forward linkages), snižuje se riziko odchodu společnosti z regionu.“

V roce 2008 se společnost Denso poprvé umístila na čele žebříčku TOP 100 dodavatelů pro automobilový průmysl, který každoročně sestavuje odborný magazín Automotive News. Denso tak přeskočilo svého největšího konkurenta firmu Robert Bosch, která vévodila žebříčku v letech 2006 a 2007. Dalším významným oceněním v roce 2008, které ukazuje spokojenost odběratelů Densa, bylo získání prestižní ceny „Supplier performance award 2008“ od společnosti TPCA – Toyota Peugeot Citroen Automotive. Denso uspělo

v konkurenci více než 200 firem. Cena byla udělována především za vysokou kvalitu výrobků, perfektně fungující logistiku a efektivní řešení případných problémů.

Tabulka 11 TOP 10 dodavatelů automobilového průmyslu 2011

Pořadí	Společnost	Tržby (mil. USD)
1	Robert Bosch	37,59
2	Denso corp.	35,087
3	Continental	32,647
4	Bridgestone	27,083
5	Alsin Selki Co.	24,791
6	Magna International Inc.	24,102
7	Michelin	23,251
8	Johnson Controls Inc.	21,503
9	Goodyear	18,832
10	Faurecia	18,295

Zdroj: Top 100 Automotive suppliers das neue Ranking 2011/2012 [online] [vid. 2012-03-25]. Dostupný z: <<http://blog.naver.com/PostView.nhn?blogId=jhleetck1&logNo=150124210389>>

V dalších letech se sice firma Robert Bosch posunula opět na první místo, ale Denso stále zůstalo druhým nejvýznamnějším dodavatelem pro automobilový průmysl. V rámci České republiky získalo Denso úspěch v roce 2010, kdy získalo titul „dodavatel pro auto roku 2010“. Absolutním vítězem ocenění Auto roku 2010 se v České republice stala Škoda Yeti. Společnost Denso je předním dodavatelem klimatizační jednotky pro tento vítězný vůz. Posledním významným oceněním, kterému se společnosti Denso v posledních letech dostalo, je „Volkswagen Group Award 2010“ za dodavatelský přínos v oblasti automobilových klimatizací. Při hodnocení dodavatelů se zohledňovaly především schopnosti inovace, efektivnosti a spolehlivosti.

Společnost DMCZ spolupracuje s mnoha dodavateli a odběrateli, jejichž množství se pohybuje v řádu stovek. Dodavatelské subjekty navíc firma rozlišuje podle toho, zda jejich dodávka je přímo související s výrobou či ne. Zpráva o vztazích společnosti DMCZ konkretizuje vztahy mezi propojenými osobami. Ovládající osobou je DENSO

CORPORATION, ovládanou osobou společnost DMCZ. Ostatní propojené osoby ovládané ovládající osobou jsou uvedeny v obr. 15.

VÝNOSY REALIZOVANÉ S OVLÁDAJÍCÍ OSOBOU A OSTATNÍMI PROPOJENÝMI OSOBAMI OVLÁDANÝMI OVLÁDAJÍCÍ OSOBOU V ROCE 2010				
(údaje v tis. Kč)				
Subjekt	Vztah ke společnosti	Zboží	Výrobky a služby	Celkem
DENSO EUROPE B.V.	Sestra	67 133	5 412 587	5 479 719
DENSO MANUFACTURING UK Ltd.	Sestra		222 927	222 927
DENSO OTOMOTIV PARCALARI San.A	Sestra		170 285	170 285
DENSO AIR SYSTEMS CZECH s.r.o.	Sestra	149	930	1 079
TIANJIN DENSO AIR CONDITIONER	Sestra		762	762
DENSO CORPORATION	Matka		1 378	1 378
DENSO THERMAL SYSTEMS S.p.A.	Sestra		234 921	234 921
DENSO SISTEMAS TERMICOS ESPANA S.A.	Sestra		174 941	174 941
DENSO SALES UK Ltd.	Sestra	82	5 928	6 009
TIANJIN FAWER DENSO A/C Ltd.	Sestra	38 733	159 824	198 558
SMITHS MANUFACTURING Ltd.	Sestra	2 485	8 029	10 515
DENSO MANUFACTURING MICHIGAN, Inc.	Sestra		615	615
DENSO DO BRASIL LTDA.	Sestra		150	150
DENSO SISTEMAS TERMICOS DO BRASIL LTDA.	Sestra		13 423	13 423
DENSO (TIANJIN) THERMAL PRODUCTS Co. Ltd.	Sestra		23 292	23 292
TD DEUTSCHE KLIMAKOMPRESSOR GmbH	Sestra		199 354	199 354
DENSO THERMAL SYSTEMS POLSKA Sp. z o.o.	Sestra		234	234
LIPLASTEC s.r.o.	Sestra		123	123
Celkem		108 582	6 629 703	6 738 285

Výnosy realizované s propojenými osobami jsou uskutečňovány na základě objednávek.

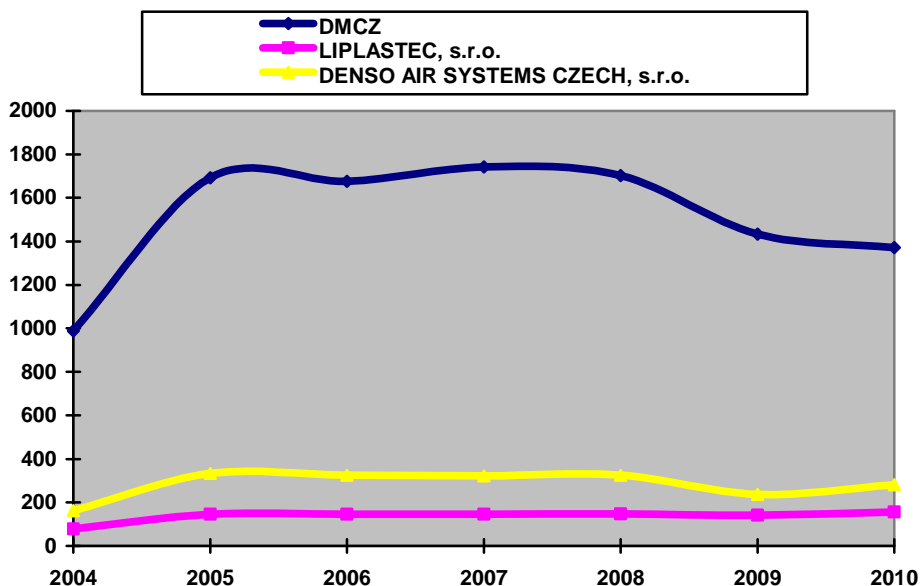
Obrázek 19 Výnosy realizované s ovládající osobou a ostatními propojenými osobami ovládanými ovládající osobou v roce 2010

Zdroj: Oficiální webové stránky DENSO MANUFACTURING CZECH s. r. o. [online] [vid. 2012-03-26]. Dostupný z: [http://www.denso.cz/files/vyrocní%20zpravy/2440%20Denso%20-%20Annual%20Report%202010%20+%20\(M\)%20ticked_CZ.pdf](http://www.denso.cz/files/vyrocní%20zpravy/2440%20Denso%20-%20Annual%20Report%202010%20+%20(M)%20ticked_CZ.pdf)

Z vyjádření specialistky pro vztahy s veřejností společnosti DMCZ vyplývá, že nejvýznamnější společnosti, s kterými DMCZ spolupracuje jak v oblasti dodavatelské tak odběratelské jsou:

- DENSO AIR SYSTEMS CZECH, s.r.o.
- LIPLASTEC, s.r.o.
- TOYOTA TSUSHO

Společnosti DENSO AIR SYSTEMS CZECH, s.r.o. a LIPLASTEC, s.r.o. navíc působí výhradně v Libereckém kraji. V následujícím grafu lze vidět porovnání vývoje zaměstnanosti v těchto společnostech se společností DMCZ.

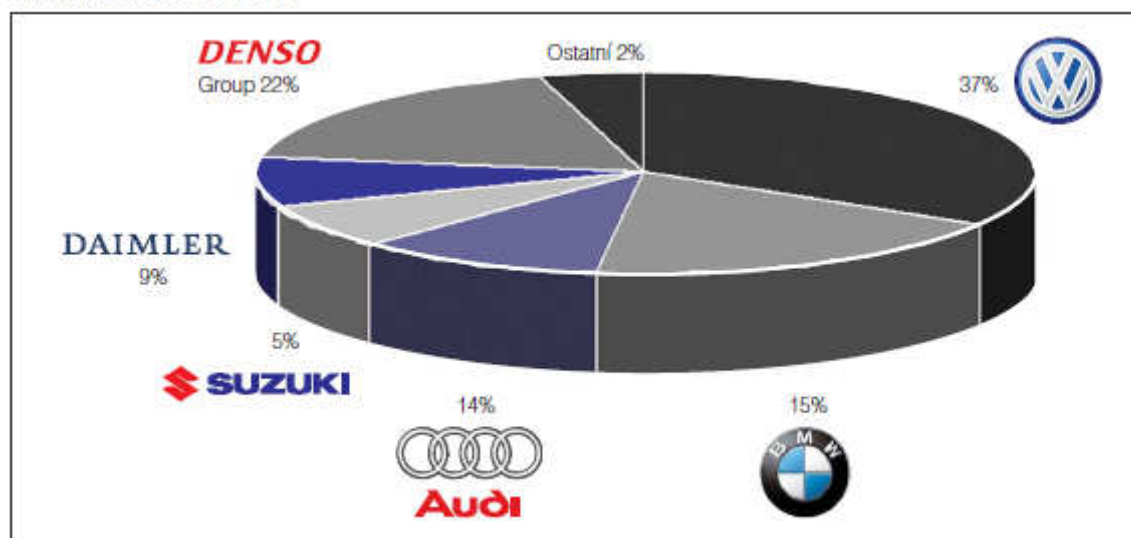
Obrázek 20 Vývoj zaměstnanosti v DMCZ a u významných partnerů v rámci Libereckého regionu

Zdroj: Vlastní zpracování na základě výročních zpráv firem [online] [vid. 2012-03-26]. Dostupný z: <<http://portal.justice.cz/Justice2/Uvod/uvod.aspx>>

Z grafu je patrné, že vývoj zaměstnanosti zejména ve společnosti DENSO AIR SYSTEMS CZECH, s.r.o. kopíruje vývoj zaměstnanosti v DMCZ. Spolupráce s firmou DMCZ je pro oba tyto partnery natolik významná, že ovlivňuje celkovou zaměstnanost u těchto firem.

Mnohá ocenění v dodavatelské oblasti vyjadřují spokojenost zákazníků se spoluprací s DMCZ. Dodavatelské a odběratelské vztahy, které si DMCZ za dobu svého působení v Libereckém regionu vybudovala lze na základě výše zmíněných skutečností považovat za významné.

Zákazníci DMCZ v roce 2010

Obrázek 21 Zákazníci DMCZ v roce 2010

Zdroj: Oficiální webové stránky DENSO MANUFACTURING CZECH s. r. o. [online] [vid. 2012-03-26]. Dostupný z: [http://www.denso.cz/files/vyrocní%20zpravy/2440%20Denso%20-%20Annual%20Report%202010%20+%20\(M\)%20ticked_CZ.pdf](http://www.denso.cz/files/vyrocní%20zpravy/2440%20Denso%20-%20Annual%20Report%202010%20+%20(M)%20ticked_CZ.pdf)

5.4 H3: Produktivita práce ve firmě je vyšší než průměrná produktivita práce ve firmách působících v daném sektoru v Libereckém kraji.

V kapitole 3 byla vypočtena průměrná produktivita práce ve ZP ve všech krajích ČR. V následující hypotéze získáme stejným postupem produktivitu práce v samotné firmě DMCZ za různá fiskální období. Poté budou výsledky porovnány s průměrnými hodnotami LK. Výsledkem této hypotézy bude zjištění, do jaké míry se DMCZ podílí na zvyšování produktivity práce v rámci kraje. Výpočet bude opět uskutečněn pomocí vzorečku:

$$PP = HPH/\text{pracovníci} \quad (2)$$

Jestliže investice firmy čerpající IP povede ke zvyšování produktivity práce, lze jednoznačně hovořit o pozitivním vlivu IP. Výroba dopravních prostředků je příkladem technologicky středně náročného odvětví ZP, ve kterém převažují postupné inovace a využívání technologií a materiálů vyvinutých v jiných odvětvích. Pro

konkurenceschopnost tohoto odvětví je zásadní právě výrobní efektivnost.²⁷ V následující tabulce jsou uvedeny vypočtené hodnoty produktivity práce ve firmě DMCZ za jednotlivá fiskální období (od 1. 4. do 31. 3. následujícího roku).

Tabulka 12 Produktivita práce v DMCZ

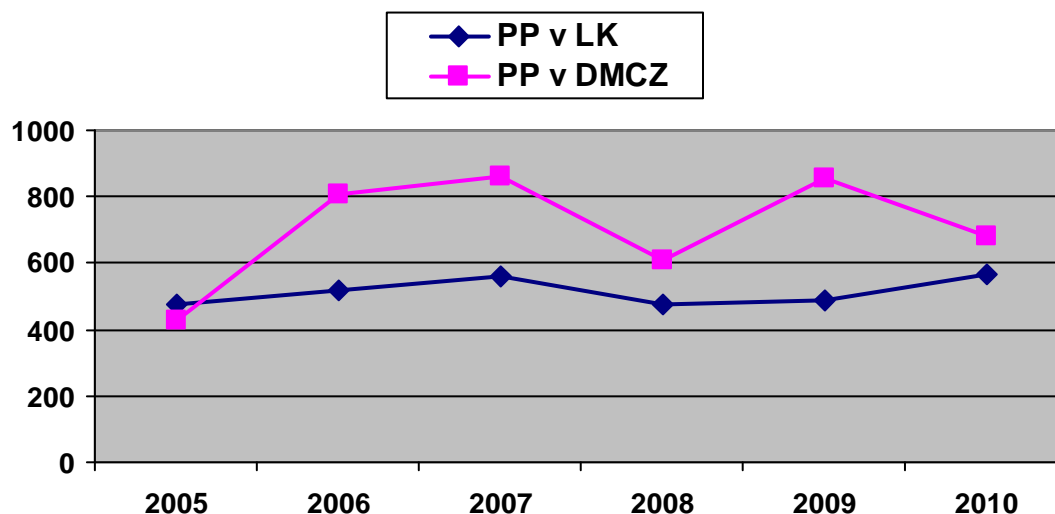
Rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010
PP (v tis. CZK)	427,93	807,36	860,31	607,58	853,09	678,32

Zdroj: Oficiální webové stránky DENSO MANUFACTURING CZECH s. r. o., výroční zprávy 2005 -2010 [online] [vid. 2012-03-26]. Dostupný z: < <http://www.denso.cz/tiskove-centrum/vyrocní-zpravy/>>

Za fiskální rok 2005, kdy se DMCZ povedlo úspěšně dokončit fázi zkušebního provozu a začalo období spouštění mnoha nových projektů, dosahovala produktivita práce hodnoty 427,93 tis. CZK. Rok 2005 je jediným obdobím, kdy produktivita práce byla nižší než průměr kraje ve zpracovatelském průmyslu. Od roku 2006 již výroba probíhala v plném rozsahu a produktivita práce vzrostla na 807,36 tis. CZK a pokračovala růstem i v roce 2007. V dalších letech bylo DMCZ z důsledků hospodářské krize nuceno snížit celkový počet zaměstnanců o více než 16 %, což se zřejmě projevilo i v poklesu produktivity práce. V následujících grafech je nejprve uvedeno porovnání produktivity práce ve zpracovatelském průmyslu v Libereckém kraji a produktivity práce v DMCZ. Z grafu je jasně vidět, že PP v DMCZ je dlouhodobě o mnoho vyšší než je regionální průměr. Další diagram ukazuje, jaké by byly hodnoty PP bez příspěvku firmy DMCZ.

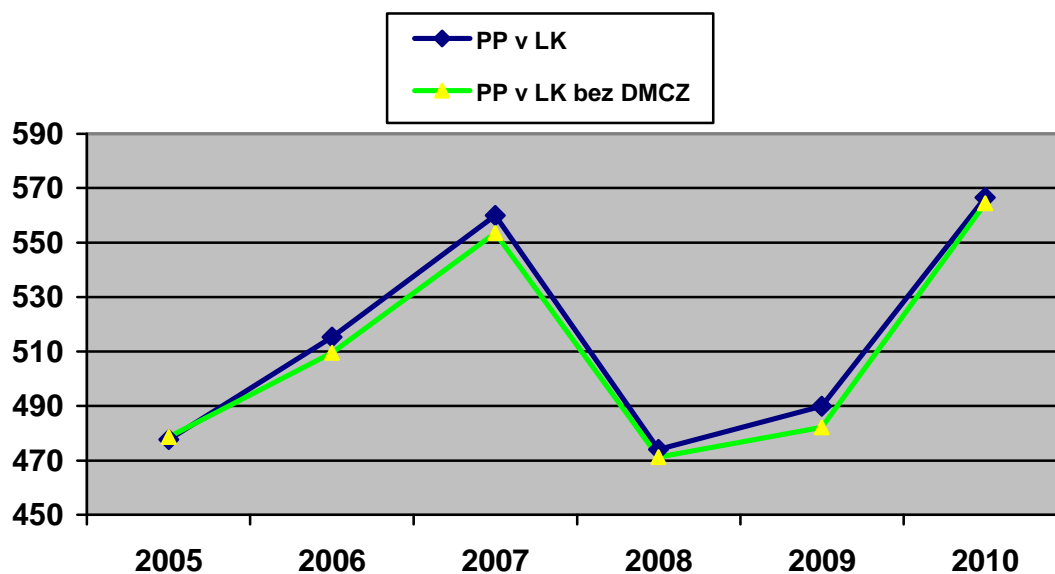
Závěr této hypotézy je zcela zřejmý. PP v DMCZ táhne v posledních letech průměrnou PP kraje nahoru. Pozitivní efektem PZI je tedy především posilování technologické úrovně kraje. V návaznosti na předchozí hypotézu lze další pozitivum spatřit v posilování konkurenceschopnosti partnerů DMCZ v rámci regionu. Lze tedy konstatovat, že PP ve firmě DMCZ je vyšší než průměrná PP ve firmách působících v daném sektoru v Libereckém kraji.

²⁷ SRHOLEC, M. Přímé zahraniční investice v České republice: Teorie a praxe v mezinárodním srovnání, Linde 2004. ISBN: 80-83131-52-1

Obrázek 22 Produktivita práce ve zpracovatelském průmyslu v Libereckém kraji a ve firmě DENSO MANUFACTURING CZECH, s.r.o. v letech 2005 - 2010²⁸

Zdroj: Vlastní zpracování a výpočty na základě údajů ČSÚ a výročních zpráv firmy DMCZ

Obrázek 23 Produktivita práce ve zpracovatelském průmyslu v LK s přispěním DMCZ a bez přispění DMCZ

Zdroj: Vlastní zpracování a výpočty na základě údajů ČSÚ a výročních zpráv firmy DMCZ

²⁸ V roce 2010 jsou uvedeny údaje za průmyslová odvětví B-E

5.5 H4: Firma se intenzivně věnuje budování své image a firemní kultuře pro péči o zaměstnance

Slovo image pochází z latinského slova image – obraz. V současnosti má mezinárodní charakter a je využíván v mnoha souvislostech. Laická veřejnost si pojem image často spojuje pouze s visáží určitého subjektu. Výsledný image je však utvářen více faktory.

„Lze tedy říci, že image má povahu zobecnělého a zjednodušeného symbolu založeného na souhrnu představ, postojů, názorů a zkušeností člověka ve vztahu k určitému objektu“²⁹

Budování image firmy je velmi důležitou aktivitou, protože ovlivňuje způsob, jak na organizaci nahlíží nejen veřejnost, ale i zaměstnanci, dodavatelé, odběratelé, státní složky a jiné další subjekty, se kterými firma přichází do styku. K vytváření firemní image se využívá nástrojů corporate identity, tedy firemní kultury, produktu, komunikace, vize, atd. V současnosti se stále častěji přesouvá řízení image firmy do oblasti CSR – společenské odpovědnosti firem.

Společensky odpovědné chování firmy stojí na třech pilířích – oblasti ekonomické, environmentální a sociální. Do ekonomické oblasti spadají aktivity jako transparentnost, odmítání korupce, marketingová a reklamní etika, kvalitní a bezpečné produkty a služby, včasné placení faktur, atd.

V oblasti environmentální se uplatňují tyto činnosti: omezení používání nebezpečných chemikálií, recyklační program, hospodaření s odpady, ochrana přírodních zdrojů, soulad s normami a standardy (ISO, EMAS a další), atd.

Sociální oblast zahrnuje následující aktivity: zdraví a bezpečnost, vzdělání a rozvoj, firemní dárcovství, rovné příležitosti, sociální integrace, rozvoj zaměstnanosti a místní infrastruktury, firemní dobrovolnictví, atd.³⁰

²⁹ VYSEKALOVÁ, J. MIKEŠ, J. Image a firemní identita. Praha: Grada, 2009, ISBN 978-80-247-2790-5

Vize společnosti DMCZ

- Poskytováním nejvyšší kvality produktů a služeb budovat pevné a stálé partnerství s našimi zákazníky a dodavateli.
- Dosáhnout růstu společnosti na základě účasti zaměstnanců.
- Podporovat spokojenost zaměstnanců prosazováním stabilního zaměstnání, sociální péče a osobního rozvoje.
- Chránit životní prostředí a být zodpovědným členem společnosti.

Z jednotlivých částí vize společnosti je patrné, že jsou zde zastoupeny všechny tři složky CSR. První dvě formulace spadají do ekonomické oblasti – firma usiluje o kvalitní a bezpečné produkty a služby a snaží se o dosažení růstu za pomoci vlastních zaměstnanců. Třetí formulace se vztahuje k sociální oblasti – firmě záleží na spokojenosti zaměstnanců a zajímá se o jejich sociální stav a možnosti osobního rozvoje. Čtvrtá formulace se týká životního prostředí tedy environmentální oblasti – cílem firmy je chránit životní prostředí, proto disponuje i vlastní environmentální politikou.

Filosofie a podporované akce DMCZ

DMCZ se pravidelně zapojuje do projektů, které mají pozitivní vliv na životní prostředí, kulturní a společenské dění v regionu a nepřímo tak posiluje ekonomickou úroveň Liberecka.

³⁰ Business leaders forum, oblasti CSR [online] [vid. 2012-03-26]. Dostupný z: <<http://www.csr-online.cz/page.aspx?oblastiCSR>>

„Od svého založení v roce 1949 se společnost DENSO podílí na blahobytu lidí na celém světě vytvářením nových hodnot, které jsou založeny na filosofii našeho vedení – Filosofii společnosti DENSO“³¹

Takto zní prohlášení presidenty společnosti Denso, které vyplývá z níže uvedené filosofie společnosti.³²

Filosofie společnosti DENSO	
Poslání	Podílet se na lepším světě vytvářením hodnot v souladu s výhledem do budoucnosti.
Zásady managementu	<ul style="list-style-type: none">① Spokojenost zákazníka s poskytnutými výrobky a službami.② Celosvětový růst na základě akceptování změn③ Ochrana životního prostředí a soulad se společností.④ Životaschopnost firmy a respektování individuality.
Sjednocující myšlenky všech pracovníků	<ul style="list-style-type: none">① Být tvůrčí a vytrvalý.② Být ochotný ke spolupráci a novým myšlenkám③ Být důvěryhodný díky neustálému zlepšování.

Obrázek 24 Filosofie společnosti DENSO

Zdroj: Oficiální webové stránky DENSO MANUFACTURING CZECH s. r. o. [online] [vid. 2012-03-26].
Dostupný z: < <http://www.denso.cz/files/CSR/Po%C5%99ada%C4%8D1.pdf>>

³¹Oficiální webové stránky DENSO MANUFACTURING CZECH s. r. o. [online] [vid. 2012-03-26].
Dostupný z: < <http://www.denso.cz/files/CSR/Po%C5%99ada%C4%8D1.pdf>>

³² Konkrétní znění prohlášení o společenské odpovědnosti firmy je uvedeno v příloze

Realizované projekty v sociální oblasti

➤ Dětské centrum Sluníčko Liberec

- Předvánoční sbírka zaměstnanců
- Předání finančního daru
- Předání mikulášských balíčků dětem nad 3 roky
- Předání věcných darů – dřevěných polohovacích postýlek, matrací a autosedaček

➤ Dětský diagnostický ústav, středisko výchovné péče, základní škola, mateřská škola a školní jídelna, Liberec, U Opatrovny 3

- Každoroční účast na DENSO Family Day a Mikulášské besídce
- Předání finančního daru

➤ Domov pro seniory, Vratislavice nad Nisou

- Finanční podpora pro akci „Kulturní léto seniorů“
- Účast na DENSO Family Day
- Sportovní hry pro seniory
- Předání mikulášských balíčků
- Příprava a ochutnávky japonského sushi
- Přednášky o Japosku, Keni, atd.

➤ Hospicová péče Sv. Zdislavy

- Finanční podpora

Realizované projekty v oblasti životního prostředí

➤ Suchopýr o.p.s.

- Sazení jehličnanů v obecním lese v Oldřichově v Hájích
- Finanční podpora
- Podpora ekologických výchovných programů
- Zoologická zahrada Liberec
 - Podpora chovu: Takina čínské, Kozy šrouborohé, Orla východního, japonského kapra Nishikigoi

Ostatní realizované projekty

- Charita
 - Azylový dům pro matky s dětmi v tísní v Liberci (věcná podpora)
- Spolupráce se základními školami (věcná i finanční podpora)
 - Speciální ZŠ Orlí v Liberci
 - ZŠ s rozšířenou výukou jazyků v Liberci
 - ZŠ Loučná v Hrádku nad Nisou
- Podpora sportu
 - Zimní evropský olympijský festival mládeže (EYOWF 2011)
 - Sport Aerobic Liberec o. s. (finanční podpora)
 - Taneční skupina Takt Liberec (finanční podpora)
- Podpora kulturního dění
 - Jamboree
 - Festival loutkových divadel – Mateřinka

- Valdštjenské slavnosti ve Frýdlantě³³

Z celé řady realizovaných projektů v různých oblastech je patrné, že se firma DMCZ snaží dostat svému prohlášení o společenské odpovědnosti a působit pozitivním vlivem na liberecký region.

Vzdělávání a péče o zaměstnance DMCZ

Pro mezinárodní společnost by měl být důležitý nejen názor subjektů z vnějšího prostředí – tedy externí image, ale i názor vlastních zaměstnanců – interní image.

Zdravotní péče

- Preventivní zdravotní péče – prohlídky: vstupní, periodické dle kategorizace práce a pozice, výstupní, mimořádné
- Programy prevence zdraví – vyšetření EKG, možnost redukce hmotnosti nejen jako prevence ICHS, problematika odvykání kouření, poradna pro prevenci onkologických onemocnění, očkování proti chřipce
- Léčebná rehabilitace – prevence nemocí pohybového aparátu a odborná pomoc při vzniklých potížích
- Ergonomie pracoviště – cílem správné ergonomie pracoviště je optimalizovat vztahy mezi lidmi, zařízením, materiálem, pracovním prostředím a pracovními metodami tak, aby se vytvářely kvalitní produkty co nejbezpečnějším a nejúčinnějším způsobem

³³ Oficiální webové stránky DENSO MANUFACTURING CZECH s. r. o. [online] [vid. 2012-03-26].
Dostupný z: < <http://www.denso.cz/o-nas/csr-spolecenska-odpovednost/> >

Politika BOZP – Bezpečnost a ochrana zdraví při práci

- Zaveden certifikovaný systém ČSN OHSAS 18001:2008, jehož funkčnost je pravidelně ověřována externími auditory

Benefity poskytované zaměstnancům

- Finanční příspěvky, příplatky, půjčky, odměny: na životní pojištění, popř. penzijní připojištění, na stravování – dotace na zaměstnanecké stravování, směnové příplatky, k jubileu (pracovní výročí 5 let, životní výročí 50 let, odchod do prvního důchodu), návratná bezúročná půjčka v tíživé životní situaci, atd
- Sociální výhody: firemní jídelna a kantýna, dodatečné dny pracovního volna, zdravotní péče, doprava, atd
- Kulturní, společenské a sportovní akce: Family Day, pronájmy sportovišť, Mikulášská besídka, Vánoční párty

Vzdělávání

Každý nový pracovník DMCZ projde vzdělávacím procesem, jehož součástí je vstupní školení, seznámení s hospodářským profilem společnosti v ČR i ve světě, s produkty a hlavními odběrateli, s výrobními procesy, plány výroby, organizačními strukturami, filosofií společnosti a interními pravidly. Dále jsou vyžadována zákonná školení vyplývající z pracovně právních předpisů a požadavků společnosti na odbornou způsobilost.

V první polovině roku 2003 byl zahájen provoz tréninkového a školícího centra DMCZ. V současnosti zastřešuje tréninkové centrum různé druhy školení, které jsou převážně realizována specializovanými interními instruktory. Centrum je vybaveno nejmodernějšími technologiemi s cílem co nejvíce se přiblížit skutečné praxi. Kromě školícího centra disponuje společnost ještě tréninkovým centrem výroby, které je zaměřeno na cílenou

podporu výrobního programu DMCZ, minimalizaci defektů a reklamací. Trénink výroby je rozdělen do několika úrovní. Základní trénink navazuje na úvodní vstupní vzdělávání. Cílem je rychlejší adaptace zaměstnance na pracovní prostředí a získání potřebných dovedností pro určitou pozici, dále snižování defektů, abnormalit výrobku a jejich odhalování. Retrénink prověřuje znalosti a dovednosti zaměstnanců v pravidelných časových intervalech. Speciální trénink je zaměřen na zvláštní dovednosti, pravidla a postupy používané ve společnosti. Trénink je určen zaměstnancům na pozicích se zvýšeným dohledem z hlediska kvality.

Pro specialisty, inženýry, supervizory a managery funguje v DMCZ program THP – rozvoj technicko-hospodářských pracovníků. Školení těchto pracovníků probíhá v oblastech jako řízení systémů, soft skills, jazykové kurzy, MS Office, leadership, atd.

Spolupráce se školami

DMCZ spolupracuje s více školami formou partnerství. Školám jsou např. poskytovány výrobky DENSO jako názorné výukové pomůcky. Dalšími aktivitami pro partnerské školy jsou: Všeobecná exkurze, exkurze zaměřené na konkrétní téma, odborné stáže, tematické přednášky, podpora studentských prací.

Partnerské školy

- Střední odborná škola a Gymnázium (Na Bojišti 15, Liberec)
- Střední průmyslová škola strojní a elektrotechnická a Vyšší odborná škola (Liberec)
- Střední škola strojní, stavební a dopravní (Liberec)
- Střední průmyslová škola technická (Jablonec nad Nisou)

- Technická univerzita v Liberci³⁴

Závěrem této hypotézy lze říci, že firma DMCZ je skutečně velice aktivní v oblastech ovlivňující její externí i interní image. Od doby svého působení v Libereckém regionu si vybudovala několik významných a fungujících partnerství, které pomáhají jak samotným partnerům, tak i obyvatelům kraje.

5.6 H5: Zaměstnanci firmy mají v průměru vyšší kvalifikační úroveň než je regionální průměr

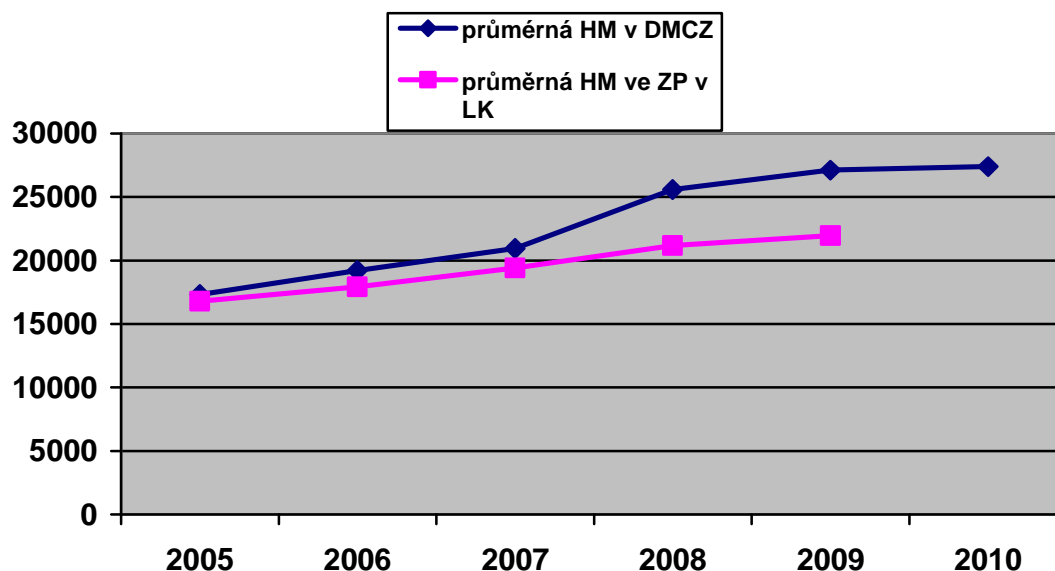
Další hypotéza má za cíl zjistit, jakou kvalifikační úroveň mají zaměstnanci DMCZ v porovnání s regionálním průměrem. DMCZ je v rámci kraje významným zaměstnavatelem, tudíž statisticky značně ovlivňuje výši hrubé měsíční mzdy regionu. Hodnocení bude probíhat pomocí hrubé měsíční mzdy, která je spočtena na základě údajů výročních zpráv firmy. Hypotéza vychází z předpokladu: „Pokud je průměrná hrubá měsíční mzda v DMCZ vyšší než je regionální průměr v odvětví zpracovatelského průmyslu, tak zaměstnanci disponují vyšší kvalifikační úrovní.“

Tabulka 13 Průměrná hrubá měsíční mzda v DMCZ a ve zpracovatelském průmyslu v LK

Rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Průměrná HM v DMCZ	17335	19217	20955	25573	27112	27380
Průměrná HM v ZP v LK	16802	17921	19402	21162	21945	nedostupný údaj

Zdroj: vlastní zpracování a výpočty na základě údaj ČSÚ a výročních zpráv DMCZ

³⁴ Oficiální webové stránky DENSO MANUFACTURING CZECH s. r. o. [online] [vid. 2012-03-26]. Dostupný z: < <http://www.denso.cz/pece-o-zamestnance/vzdelavani/> >

Obrázek 25 Srovnání průměrné HM v DMCZ a průměrné HM ve zpracovatelském průmyslu v LK

Zdroj: vlastní zpracování a výpočty na základě údaj ČSÚ a výročních zpráv DMCZ

Z grafu je patrné, že průměrná hrubá mzda v DMCZ je dlouhodobě nad průměrem hrubé měsíční mzdy ve zpracovatelském průmyslu Libereckého kraje. Rozdíly mezi oběma hodnotami se stále zvyšují, což je důkazem, že kvalifikační úroveň pracovníků v DMCZ roste. Nejvyšší nárůst rozdílu byl zaznamenán v roce 2008, téměř 4500 Kč. Naopak nejmenší rozdíly byly v počátních letech výroby DMCZ – rok 2005 533 Kč. V roce 2009, kdy došlo k výraznému snížení počtu zaměstnanců v DMCZ, stoupla průměrná měsíční hrubá mzda o 1539 Kč oproti roku 2008. V roce 2008 bylo na mzdových nákladech firmy vyplaceno 522 312 000 Kč v roce 2009 466 225 000 Kč, mzdové náklady tedy klesly o 10,74 %. Počet zaměstnanců poklesl z původních 1702 na 1433, tedy o 15,805 %. I v době, kdy firma procházela nesnadným obdobím způsobeným světovou hospodářskou krizí, si dokázala udržet meziroční růst hrubých mezd svých zaměstnanců. Z výše uvedených závěrů lze potvrdit hypotézu, že zaměstnanci mají vyšší kvalifikační úroveň než je regionální průměr.

Závěr

Hlavním cílem diplomové práce bylo zhodnotit dopad činnosti firmy DENSO MANUFACTURING CZECH s.r.o. na regionální rozvoj. Společnost DMCZ ovlivňuje mnoho oblastí a činností v rámci Libereckého kraje a je jedním z nejvýznamnějších subjektů působících v tomto regionu. Práce se zaměřila jen na určité oblasti, ke kterým byly vyvinuty hypotézy uvedené v kapitole 1.

Druhá kapitola představila ve stručnosti systém investičních pobídek v ČR. Byly vymezeny základní definice, pojmy a rozdělení v oboru IP. V mezinárodním měřítku se IP člení na finanční, fiskální a ostatní. Dále byl konkretizován systém a vývoj IP v České republice. Kromě toho kapitola představila základní programy podpory, které nabízí agentura CzechInvest. V poslední části bylo popsáno, jaké kroky musí firma učinit, chce-li obdržet IP.

Třetí kapitola s názvem IP v Libereckém kraji nejprve představila obecné informace o regionu. V dalších podkapitolách byla nejprve zjištěna regionální míra nezaměstnanosti, která se v posledních letech pohybuje nad republikovým průměrem. Poté bylo poukázáno na stav dopravní infrastruktury v LK. Dále se kapitola soustředila především na údaje týkající se zpracovatelského průmyslu. Byly uvedeny statistiky jako celkový počet zaměstnanců a počet zaměstnanců ve zpracovatelském průmyslu v LK atd. Tabulka produktivity práce ve zpracovatelském průmyslu podává přehled o jejím vývoji ve všech krajích ČR. Tyto hodnoty byly následně využity v porovnání s produktivitou práce v samotné firmě DMCZ. V podkapitole věnované průměrným hrubým mzdám v LK bylo provedeno srovnání výše mezd ve ZP s dalšími vybranými odvětvími. Následně bylo zjištěno, že průměrná hrubá mzda ve ZP v LK je v čtvrtou nejvyšší ze všech krajů ČR. V kapitole 3.2 byla pomocí grafů nejdříve představena struktura investic podle jednotlivých odvětví. Sektorem, do kterého proudilo v letech 1998 – 2010 v LK nejvíce investic podpořených IP, je výroba dopravních prostředků. Následně bylo provedeno srovnání IP v Libereckém kraji s ostatními kraji v sektorech zpracovatelského průmyslu, technologických center a center strategických služeb. Závěrečná část této kapitoly se věnovala komparaci počtu příslibených vytvořených pracovních míst v rámci čerpání IP

v letech 2000 - 2010 podle jednotlivých krajů. Nejvíce nových míst bylo přislíbeno vytvořit v Ústeckém kraji – 23 632. Liberecký kraj je na 11. pozici s 6014 přislíbenými pracovními místy. Závěrečné grafy poukazují na to, jakou část na celkové zaměstnanosti tvoří přislíbená pracovní místa v LK a na vývoj zaměstnanosti ve firmě DMCZ.

Ve čtvrté kapitole byla zpočátku uvedena charakteristika a formy PZI. Tabulka na konci této podkapitoly hlediska vymezení PZI shrnuje hlavní poznatky této části. V další podkapitole Dopady PZI byly představeny potencionální pozitivní a negativní efekty PZI podle Pavlínka. Pro potřeby diplomové práce je důležitá spíše regionální úroveň možných pozitivních a negativních efektů. Z uvedených dopadů PZI na region vycházejí hypotézy uvedené v kapitole 1. Význam výzkumu a vývoje, který s sebou přináší zahraniční společnosti s vysokou produktivitou práce, je spatřován především ve zlepšování technologické absorpční schopnosti kraje. Pomocí budování dodavatelských a odběratelských vazeb dochází k přelévání pozitivních efektů PZI i do sektoru domácích firem. Pokud vazby domácích podniků s firmou přinášející PZI existují na dobré úrovni, snižuje se riziko odchodu této nadnárodní společnosti z regionu. Dalším významným pozitivním efektem PZI může být růst mzdové úrovně, který se odráží v růstu lokální poptávky. Avšak možný je i efekt negativní v podobě přelévání kvalifikovanější pracovní síly z domácích podniků do podniků zahraničních. V závěrečné fázi této kapitoly bylo popsáno, jaký dopad mohou mít činnosti firmy přinášející PZI v oblasti firemní kultury a image. Charakterizovány byly především dopady v oblasti ekonomické, environmentální a sociální.

Stěžejní částí práce je pátá kapitola. Nejprve byla představena firma DMCZ, uvedeny základní údaje a významné okamžiky za dobu působení v České republice. Další část kapitoly se už věnovala samotnému výzkumu a ověřování hypotéz.

Hypotéza **H1: Firma investuje do výzkumu a vývoje lokalizovaném v Libereckém regionu** byla na základě dostupných informací potvrzena. DMCZ provedlo v letech 2007 a 2009 dvě významné investice do TC a od roku 2007 se systematicky věnuje výzkumu a vývoji ve svém vlastním technologickém centru.

Hypotéza **H2: Firma buduje významné forward či backward linkages v rámci regionu** vycházela z předpokladu snížení rizika odchodu firmy z regionu, pokud jsou její dodavatelské a odběratelské vztahy na dobré úrovni. Bylo zjištěno, že si firma DMCZ za dobu svého působení v LK vybudovala několik významných dodavatelských a odběratelských vztahů. V grafu, který sledoval zaměstnanost u nejvýznamnějších partnerů DMCZ v LK, docházelo ke stejným výkyvům jako u samotné společnosti DMCZ. Lze konstatovat, že zde existuje závislost a vytvořené několikaleté vztahy mezi těmito firmami. Nicméně i přesto, že DMCZ spolupracuje s mnoha podniky, jedná se zejména o společnosti zahraniční, které nejsou ve vlastnictví českých rezidentů. Tudíž firma vytváří významné forward a backward linkages, nicméně s ryze regionálními a českými podniky jen velmi omezeně. Hypotéz H2 byla potvrzena.

Hypotéza **H3: Produktivita práce ve firmě je vyšší než průměrná produktivita práce ve firmách působících v daném sektoru v Libereckém kraji.** Vyhodnocení této hypotézy bylo uskutečněno na základě výpočtu produktivity práce v DMCZ v letech 2005 – 2010 a následně porovnáno s průměrnou produktivitou práce ve zpracovatelském průmyslu v Libereckém kraji. Výsledky výpočtů jsou zřejmé a z grafů lze jasně vidět, že produktivita práce v DMCZ je již od roku 2006 vyšší než regionální průměr. V hodnotách však dochází k poměrně velkým výkyvům – např. v roce 2009 byla PP v DMCZ vyšší než regionální průměr přibližně o 43 %, avšak v roce 2010 to bylo už jen o 16,3 %. Pro představu je ještě uveden graf, jak by vypadala průměrná produktivita práce bez přispění DMCZ v Libereckém kraji. Jelikož je produktivita práce ve firmě DMCZ vyšší, než je regionální průměr ve ZP a současně společnost disponuje několika významnými dodavatelsko-odběratelskými vztahy (hypotéza H2), dochází k přelévání pozitivních efektů PZI. Lze tedy konstatovat, že DMCZ pozitivně ovlivňuje technologickou úroveň kraje. Hypotéza H3 byla potvrzena.

V hypotéze **H4: Firma se intenzivně věnuje budování své image a firemní kultuře pro péči o zaměstnance** je proveden rozbor různých oblastí, které mohou mít vliv jak na externí tak interní image společnosti DMCZ. Nejprve je zhodnocena vize společnosti, ve které jsou zastoupeny všechny tři pilíře společenské odpovědnosti firem – oblast ekonomická, sociální i environmentální. Dále je představena filosofie společnosti a

provedena analýza projektů, které DMCZ podporuje. Závěrečná část této hypotézy je věnována zejména aktivitám, které utvářejí interní image firmy – tedy péče o vlastní zaměstnance. Na základě všech dostupných údajů lze i tuto hypotézu označit za potvrzenou.

Hypotéza H5: Zaměstnanci firmy mají v průměru vyšší kvalifikační úroveň, než je regionální průměr zkoumá úroveň kvalifikace zaměstnanců DMCZ, a to na základě výše hrubé měsíční mzdy, která je vypočtena za jednotlivé roky pomocí údajů dostupných z výročních zpráv firmy. Výpočty jsou porovnány s daty ČSÚ ve zpracovatelském průmyslu a výsledkem je skutečnost, že hrubý měsíční příjem je ve firmě DMCZ dlouhodobě vyšší než je regionální průměr. Rozdíl mezi mzdami se zvyšuje rostoucím tempem už od roku 2005 a zatím nejvyšší byl v roce 2009 – 19 %. Výše uvedenou hypotézu H5 lze opět přijmout.

Z uvedených východisek lze konstatovat, že v oblastech, které tato práce zkoumala, má činnost firmy DMCZ pozitivní vliv na regionální rozvoj. Pokud bude firma i nadále pokračovat v rozšiřování aktivit výzkumu, vývoje a vzdělávání zaměstnanců a také prohlubování a navazování nových dodavatelsko-odběratelských vztahů v rámci LK, lze čekat i zvýšení intenzity pozitivních efektů této PZI. Firma DMCZ je jen jednou z několika velkých nadnárodních firem, které ovlivňují regionální rozvoj Libereckého kraje. Při posuzování o udělení IP by měla být upřena pozornost na skutečnost, zdali konkrétní PZI s sebou přináší nejen nové pracovní příležitosti, ale i další pozitivní efekty důležité pro rozvoj regionu. DMCZ je expandující firma, tudíž by bylo jistě zajímavé sledovat její činnost i v následujících letech a zhodnit změnu intenzity jejího vlivu na Liberecký kraj.

Seznam použité literatury

- [1] BENACEK, V, a KOL. The Determinants and Impact of Foreign Direct Investment in Central and Eastern Europe. *Transnational Corporations* [online]. New York: Journal of United Nations, 2000, vol. 9, no. 3 [vid. 2012-03-09]. Dostupný z: <<http://www1.ceses.cuni.cz/benacek/DAWN-BEN%20web.pdf>>
- [2] Business leaders forum, oblasti CSR [online] [vid. 2012-03-26]. Dostupný z: <<http://www.csr-online.cz/page.aspx?oblastiCSR>>
- [3] DELOITTE TOUCHE TOHMATSU: Finální zpráva vyhodnocení dopadů investic čerpajících pobídky a zhodnocení efektivity agentury CzechInvest. [online] [vid. 2012-03-23]. Dostupný z: <<http://www.czechinvest.org/data/files/analyza-dopadu-pobidek-na-cr-2050-cz.pdf>>
- [4] Hrubá přidaná hodnota [online] Český statistický úřad [vid. 2012-02-07]. Dostupný z: <<http://apl.czso.cz/pll/eutab/html.h?ptabkod=tec00008#aV>>
- [5] Charakteristika Libereckého kraje. [online]. Liberec: Český statistický úřad, 2012 [vid. 2012-01-13]. Dostupný z: <http://www.liberec.czso.cz/xl/redakce.nsf/i/charakteristika_kraje>
- [6] JAHN, M. Investiční pobídky – nezbytný a efektivní nástroj ke zvýšení přílivu a zlepšení struktury přímých zahraničních investic do ČR [online]. Praha: centrum pro politiku a ekonomiku, 2002, [vid. 2011-11-05]. Dostupný z: <<http://cepin.cz/cze/prednaska.php?ID=229>>
- [7] INCENTIVES: UNCTAD Series on Issues in International Investment Agreements. [online]. 2004 [vid. 12-12-2011], Dostupný z: <http://www.unctad.org/en/docs/iteiit20035_en.pdf>
- [8] Internetový portál Inovace.cz [online] [vid. 2012-02-07]. Dostupný z: <<http://www.inovace.cz/novinky/624-o-kec-konci-nahradi-ho-cz-nace>>
- [9] Investiční pobídky v ČR [online]. Praha: Ministerstvo financí ČR, 2005 [vid. 12-12-2011]. Dostupný z: <http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/inv_pob_vyvoj.html>
- [10] Obecné informace o systému investičních pobídek v ČR, [online]. [vid. 13-12-2011]. Dostupný z: <<http://www.mpo.cz/dokument879.html>>

- [11] Odbor podpory investování [online]. Praha: Ministerstvo průmyslu a obchodu, 2004 [vid. 12-12-2011]. Dostupný z: <download.mpo.cz/get/26084/25895/289827/priloha001.pdf>
- [12] Oficiální webové stránky DENSO MANUFACTURING CZECH s. r. o. [online] [vid. 2012-03-26]. Dostupný z: <<http://www.denso.cz>>
- [13] PAVLÍNEK, P. Regional Development Implications of Foreign Direct Investment in Central Europe. *European Urban and Regional Studies*, 2004, vol. 11, no. 1, p. 47-70. ISSN 0969-7764. [online] [vid. 2012-0-12], Dostupný z [www](http://www.euroculture.upol.cz/dokumenty/sylaby/Pavlinek%202004_(16).pdf): <[http://www.euroculture.upol.cz/dokumenty/sylaby/Pavlinek%202004_\(16\).pdf](http://www.euroculture.upol.cz/dokumenty/sylaby/Pavlinek%202004_(16).pdf)>
- [14] Program pro podporu SC a TC, [online]. [vid. 13-12-2011]. Dostupný z: <<http://www.czechinvest.org/data/files/resume-programu-sc-tc-1133-cz.pdf>>
- [15] Slovník pojmů server business center cz [online] [vid. 2012-03-11], dostupný z: <<http://business.center.cz/business/pojmy/p1625-prima-investice.aspx/>>
- [16] SRHOLEC, M. Přímé zahraniční investice v České republice: Teorie a praxe v mezinárodním srovnání, Praha: Linde 2004. ISBN: 80-83131-52-1
- [17] Strategie rozvoje Libereckého kraje [online] [vid. 2012-01-16], Dostupný z: <http://www.kraj-lbc.cz/public/orlk/plna_verze_645b76202e.pdf>
- [18] ŠIMANOVÁ, J. Hodnocení dopadu přímých zahraničních investic s příslibem investičních pobídek na regionální rozvoj České republiky. [Disertační práce]. Liberec: Technická univerzita v Liberci – Ekonomická fakulta, 2010
- [19] VYSEKALOVÁ, J. MIKEŠ, J. Image a firemní identita. Praha: Grada, 2009, ISBN 978-80-247-2790-5
- [20] WOKOUN, R a kol. Přímé zahraniční investice a regionální rozvoj. 1.vyd. Praha: Oeconomica, 2010. ISBN 978-80-245-1736-0
- [21] ZAMRAZILOVÁ, E. Přímé zahraniční investice v české ekonomice. *Politická ekonomie* [online]. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, 2007, roč. 5, s. 579 – 602 [vid. 2012-03-24]. ISSN 0032-3233. Dostupný z: <<http://www.vse.cz/polek/abstrakt.php3?IDcl=614>>

Seznam příloh

PŘÍLOHA 1	SEZNAM PRŮMYSLOVÝCH ZÓN V LIBERECKÉM KRAJI	I
PŘÍLOHA 2	PROHLÁŠENÍ O SPOLEČENSKÉ ODPOVĚDNOSTI FIRMY DMCZ	II

Příloha 1 Seznam průmyslových zón v Libereckém kraji

Průmyslové zóny		
Název	Funkční náplň	Plocha
Hrádek n. Nisou – Za obchvatem (Oldřichovská)	Servisní zóna – lehká průmyslová výroba	40 ha
Liberec – průmyslová zóna Jih - Doubí	Výroba stavebních a obráběcích strojů, izolaních materiálů, autodoplňků, kuchyňského vybavení, spedice, datové a telekomunikační služby, logistika	125 ha
Nový Bor – Za Crystalexem	Lehká průmyslová výroba	21 ha
Obchodně – průmyslový areál Vesecko	Servisní zóna – lehká průmyslová výroba	41 ha
Obchodní a průmyslová zóna Liberec Sever - Růžodol	Obchod, služby, prodejní sklady, integrované zařízení pro vědu a výzkum, stavby a areály pro průmyslovou výrobu, provozovny drobné řemeslné výroby, sklady	67 ha
Okrouhlá	Lehká průmyslová výroba	26 ha
Ralsko - Kuřívody	Lehká průmyslová výroba, smíšená s logistikou, komerčními funkcemi a technickými službami	75 ha
Stráž pod Ralskem – Na Americe	Blíže nespecifikovaná průmyslová výroba	56,7 ha

Příloha 2 Prohlášení o společenské odpovědnosti firmy DMCZ

Budeme se aktivně podílet na udržitelném rozvoji společnosti.

- Budeme důvěryhodně podnikat po celém světě pod vedením managementu každé naší organizace.
- Budeme respektovat zákony a podporovat etické chování.
- Budeme ctít kulturu a historii každé země, usilovat o podnikání s ohledem na místní obyvatele a budeme podporovat otevření a poctivé informování a diskuzi.
- Budeme přijímat změny a výzvy k vytváření nových hodnot. Zároveň budeme pracovat tak, abychom zajistili nejvyšší kvalitu ověřováním podmínek přímo ve výrobě a zavedením systému „Kaizen“ (trvalé zlepšování).
- Budeme rozvíjet spolupráci s našimi zaměstnanci vzájemnou komunikací a týmovou prací.

Směrem k našim zákazníkům

Pro důvěru a spokojenost našich zákazníků budeme vytvářet „nové hodnoty“.

- Na základě naší politiky „První je zákazník“ budeme vyvíjet a poskytovat fascinující, bezpečné výrobky a služby vysoké kvality, abychom splnili očekávání zákazníka.
- Budeme udržovat v tajnosti vlastnické a osobní údaje našich zákazníků.

Směrem k našim zaměstnancům

Budeme respektovat naše zaměstnance a poskytneme jim takové pracovní podmínky, které podpoří dynamickou práci každého jedince.

- Budeme vytvářet a sdílet pocit „vzájemné důvěry a odpovědnosti“ s našimi zaměstnanci vzájemnou upřímnou komunikací a dialogem.
- Budeme podporovat spravedlivé pracovní podmínky a příležitosti pro zajištění úspěchu napříč všemi pracovními pozicemi. Zároveň budeme ctít lidská práva a nebudeme v žádném případě tolerovat nucenou nebo dětskou práci.
- Budeme udržovat a zlepšovat bezpečnost a zdraví při práci pro všechny naše zaměstnance.

Směrem k našim akcionářům

Budeme usilovat o zvýšení hodnoty společnosti a povzbuzovat dialog s akcionáři.

- Budeme usilovat o zvýšení hodnoty společnosti při zajištění trvalého a dlouhodobého růstu.
- Budeme usilovat o průhlednost včasným a poctivým uveřejňováním a dialogem o podnikatelské a finanční situaci společnosti.

Směrem k našim dodavatelům

Budeme udržovat volné, spravedlivé a transparentní obchodní vztahy.

- Naše dveře budou otevřeny všem dodavatelům na celém světě, protože prosazujeme poctivé obchodní vztahy.
- Budeme respektovat naše dodavatele jako obchodní partnery a budeme usilovat o vzájemný růst obchodních vztahů na základě vzájemné důvěry.

Pro mezinárodní a místní společenství

Budeme směřovat k harmonickému růstu s ohledem na životní prostředí aktivním přístupem k ochraně životního prostředí ve všech oblastech podnikání.

- Budeme hledat optimální rovnováhu mezi životním prostředím a hospodárností cestou vývoje nových technologií, odpovědným provozováním našich výrobních zařízení a chováním jednotlivých subjektů.

Budeme se chovat tak, abychom se podíleli na blahobytu každého regionálního společenství, v jehož prostředí podnikáme.

- Budeme podporovat činnost pro budování lepší budoucnosti každého regionu, nezávisle a ve spolupráci s místními organizacemi.

Budeme respektovat zákony volné soutěže každé země a usilovat o regulérní a poctivé podnikání.

- Nebudeme tolerovat tajné dohody a korupci a budeme udržovat čestné a poctivé vztahy s vládními organizacemi a úřady veřejné správy.